Publicație lunară editată de DACIA REVIVAL INTERNATIONAL SOCIETY

DACIA

magazin

Director fondator: Dr. Napoleon Săvescu

Nr. 42, mai 2007

Dr. Barbara DEPPERT LIPPITZ

Nu există nicio îndoială, brățările sunt ale dacilor!

EDITORIAL

Onoarea blazonului

de Vladimir BRILINSKY

Când pe piața istoriei au apă rut brățările de aur ale daci lor, mulți cercetători şi chiar politicieni, luați prin surprindere de ineditul situației, au dat năvală în fața microfoanelor pentru a fi primii care să declare ceva legat de originea sau, după caz, de apartenența acestora la o cultură sau alta. O bună parte a presei a acreditat chiar ideea falsului, susținută fiind de declarațiile unui istoric, de altfel contestat, fost secretar de partid răspopit, care a lansat pe piață idei de-a dreptul elucubraționiste. De atunci, în lumea arheologică românească, măcinată şi divizată de orgolii şi interese meschine, s-au rupt şi s-au creat alianțe care altădată păreau imposibile. În acest peisaj al războiului rece din arheologie, o manifestare de excepție vine să pună punct, să potolească lucrurile şi să le aducă pe făgaşul normalității.

Muzeul Național de Istorie a organizat o conferință susținută de doamna Barbara Deppert Lippitz, expertul german care a analizat brățările dacice. Recunoscută ca o somitate în materie, cu un cuvânt care cântăreşte greu în lumea expertizării obiectelor de patrimoniu, distinsa invitată şi-a prezentat concluziile în urma analizării celor cinci brățări spiralice din aur. Dincolo de demonstrațiile impecabile care certifică autenticitatea brățărilor, dincolo de profesionalismul doamnei Barbarei Deppert, practic imposibil de contestat, deosebit de importante şi interesante în acelaşi timp au fost discuțiile care au încheiat această conferință. Moderate cu onestitate, cu diplomație, dar şi cu o uşoară şi fină tentă ironică de către directorul instituției, dr. Crişan Muşețeanu, discuțiile au relevat un fapt, în esență deosebit de important, şi anume unitatea de păreri a lumii ştiințifice prezente în ceea ce priveşte autenticitatea brățărilor dacice. Desigur că au existat şi câteva păreri diferite, exprimate în cel mai elegant mod, dar acestea au ținut exclusiv de detaliile legate de modul de confecționare şi de întrebuințare a lor, în niciun caz de autenticitate.

Rezultatele conferinței sunt un important pas înainte spre completarea istoriei dacilor cu un capitol ce fusese neglijat până acum.

Este meritul Muzeului Național de Istorie de a fi sprijinit acest demers al celor care se bat de ani buni pentru scoaterea la lumină a adevărului.

Poate părea paradoxal că, la numai câteva luni de la o critică, ce-i drept cam aspră, adusă muzeului bucureştean, venim astăzi în aceeaşi revistă să elogiem o activitate remarcabilă, a aceleiaşi instituții şi a directorului ei. Neam exprimat atunci revolta legată de acea defilare romano-ungurească de pe Calea Victoriei, defilare care nu avea nimic de a face cu adevărata istorie a românilor.

Venim astăzi să mulțumim domnului director Crişan Muşețeanu pentru organizarea unei manifestări de excepție menită a face lumină în istorie. Fără a regreta criticile aduse atunci, fără a exagera laudele de acum, subliniem un principiu pe care, de la înființarea revistei „Dacia Magazin“, îl cultivăm cu sfințenie şi cu credința că orice demers jurnalistic trebuie să-l conțină: „Noi judecăm fapte, şi nu oameni“.

Încununare a eforturilor revistei noastre de a aduce lumină şi adevăr în istoria dacilor, găzduim cu onoare şi reală mândrie, în acest număr, interviul cu distinsa doamnă Barbara Deppert Lippitz.

Dr. Crişan Muşețeanu prezidând o manifestare de excepție

Civilizații antice ale Europei temperate

Dr. Iosif Vasile FERENCZ

Argument

Civilizația dacică, fără nicio îndoială, a fost una remarcabilă. Dovadă este şi interesul deosebit care i-a fost acordat de către lumea ştiințifică şi de către publicul larg. Din păcate, ea este cunoscută astăzi doar datorită descoperirilor arheologice, dar şi în acest fel a putut fi recuperat un mare volum de informații cu ajutorul cărora este posibilă reconstituirea, într-o măsură oarecare, a vieții comunităților umane din acea perioadă.

O altă sursă de informații pentru înțelegerea vieții unei populații este dată de comparația cu viața altor populații contemporane. Din acest motiv, credem că este util să prezentăm în paginile acestei reviste, pe parcursul mai multor numere, una dintre civilizațiile contemporane cu care dacii au intrat în contact în mai multe rânduri. Aşa cum reiese şi din titlul acestui material, este vorba despre celți.

CELȚII (X)

Marea Expediție

Aşa cum menționam în intervenția anterioară, în primăvara anului 280 î.Chr., avea să se producă marea invazie sau marea expediție. Cele trei coloane care s-au pus în mişcare erau conduse de un şef celt, pe nume Bolgios, o a doua – care era şi cea mai puternică şi mai numeroasă – îi avea în frunte pe Brennos şi Acichorios, iar a treia pe Keretrios.

Războinicii care au format cele trei coloane proveneau mai ales din Bazinul Carpatic, însă nu lipseau nici războinici din Boemia şi, poate, chiar din vestul Europei. Luptătorii erau însoțiți de familiile lor, fapt ce dovedeşte că cel puțin o parte dintre expediționari îşi părăsiseră sălaşurile părinteşti pentru a căuta o nouă patrie, aşa cum procedaseră şi cei de la începutul migrațiilor istorice. Derularea ulterioară a evenimentelor avea să demonstreze acest lucru. În acelaşi timp, unii dintre participanții la invazie s-au angajat în această aventură doar din dorința de a dobândi prăzi bogate şi a se acoperi de glorie. Corpul expediționar condus de Bolgios pare să fi fost animat doar de aceste deziderate.

Începutul

Celții lui Bolgios, constituind un grup mai mobil, au fost primii care au dat o lovitură hotărâtoare. Înaintând pe culoarul Moravei şi al Vardarului, ei s-au îndreptat împotriva Macedoniei unde, de puțin timp, domnea Ptolemaios Keraunos, cel care îl asasinase pe Seleucos. La începutul anului 279 î.Chr., celții au obținut o mare victorie. Însuşi Ptolemaios, rănit în luptă şi capturat, a fost ulterior decapitat.

Ruinele sanctuarului de la Delphi, imagine preluată din volumul* The Celts, *Rizzoli, New York, 1991.

Acest act a îngrozit lumea greacă, iar victoria celților a întărit moralul contingentelor aflate pe drum. Cu toate că au obținut un succes răsunător, războinicii conduși de Bolgios nu au fructificat victoria. Surprinzător, ei s-au întors în patrie. Retragerea spre teritoriul din care porniseră la luptă este documentată prin apariția unor noi așezări în Câmpia Tisei și în Transilvania, precum și de organizarea unor noi necropole, cum este cea de la Ciumești (jud. Satu Mare), dezvelită prin săpături arheologice. În paralel, în cadrul unor necropole care funcționau deja, au apărut noi înmormântări, cu caracteristici diferite față de precedentele. Acest lucru a putut fi observat cu destulă claritate cu prilejul cercetării cimitirului de la Pișcolt (jud. Satu Mare).

În sfârșit, datorită frământărilor și agitației generate de aceste mișcări de populație, aria locuită de celți în Bazinul Carpatic s-a extins. Acum își încep evoluția așezările și necropolele celtice din zona de nord a Câmpiei Tisei, cele din sud-vestul Slovaciei și dintr-o anumită parte a Ucrainei Transcarpatice.

Scindarea unor contingente

Atacul asupra Macedoniei nu a reprezentat decât începutul campaniei. Trupele lui Brennos și Acichorios au înaintat, la început, până în ținuturile Dardaniei și Peoniei (situate în sudul Serbiei actuale, în zona izvoarelor Moravei balcanice). În acele locuri au avut loc o serie de neînțelegeri între diverse grupuri și conducători. Ca urmare, o parte dintre războinici, conduși de doi „regișori" – Leonnorios și Lutarios –, s-au despărțit de grosul trupelor și au pornit spre răsărit. Ei vor ajunge până în Asia Mică și vor fi cunoscuți sub numele de „galati". Destinul lor va constitui subiectul unei alt episod al acestui material.

Ofensiva

Uriașa coloană expediționară care, după unii autori antici, număra 170.000 de persoane și-a continuat înaintarea spre Grecia. Primul obstacol serios în calea invadatorilor a fost întâlnit la Termopile. Coaliția greacă, condusă de atenieni, a rezistat la primul asalt, însă a trimis un puternic detașament să jefuiască regiunile Etoliei silind pe combatanții greci originari din zonele respective să părăsească tabăra aliată de la Termopile și să își apere căminele. De asemenea, Brennos și-a condus războinicii pe cărări ocolite, luând prin surprindere defensiva greacă, obligând-o să se retragă.

Brennos nu s-a oprit însă, aici.

Statuia unui gal murind, imagine preluată din volumul: Peter Wilcox și Angus McBride, Rome's enemies 2 Gallic and British Celts, Londra 1995.

Lăsându-l în spate pe Acichorios cu o parte din trupe, el a pornit spre sanctuarul lui Apollo de la Delphi, deşi iarna se apropia cu repeziciune. Apărarea oracolului a fost asigurată de etolieni care, în cele din urmă, au reuşit să-i învingă pe celți.

Tradițiile

Tradiția istorică reconstruită ulterior, la fel ca în cazul cuceririi Romei, a pus înfrângerea celților pe seama mâniei zeului care a abătut asupra barbarilor cutremure, fulgere şi trăsnete, ba chiar şi muntele Parnas s-a prăvălit asupra lor. Potrivit altei tradiții, sanctuarul a fost jefuit iar imensele bogății au fost duse de o parte dintre tectosagi până la Tolossa (astăzi Toulouse, în Franța). Aurul tectosagilor (care, în realitate, provenea din locurile de cult şi din lacurile sacre ale celților din Gallia) a căzut mai târziu în mâinile romanilor. Consulul Q. Servillius Caepio a jefuit *aurum Tolossanum* în anul 106 î.Chr., fapt care i-a adus, la Roma, o aspră condamnare. Se spune că acesta nu a reuşit să se bucure de averea dobândită în acest mod, aurul tectosagilor fiind blestemat datorită originii sale.

Realitatea istorică

În realitate însă, celții lui Brennos au fost respinşi, însuşi conducătorul lor fiind rănit. Refugiat apoi spre Heracleea, unde îl aşteptau trupele rămase cu Acichorios, Brennos s-a sinucis „de teamă şi de ruşine față de concetățenii săi; căci era vinovat de nenorocirile survenite celților în Grecia“ (Pausanias, X, 23, 8). Respingerea atacului celților a fost ulterior comemorată prin instituirea, la Delphi, a unei sărbători anuale (*Soteria*), ca şi printr-o serie de monumente publice.

Deşi înfrântă, marea expediție a avut urmări care vor fi resimțite mult timp atât în cadrul societății celtice din răsăritul Europei, cât şi în cadrul celei greceşti. Despre acestea însă, vom mai vorbi în numerele care vor urma.

Luptători celți din timpul marii expediții, imagine preluată din volumul: Peter Wilcox şi Angus McBride, Rome's enemies 2 Gallic and British Celts, Londra 1995.

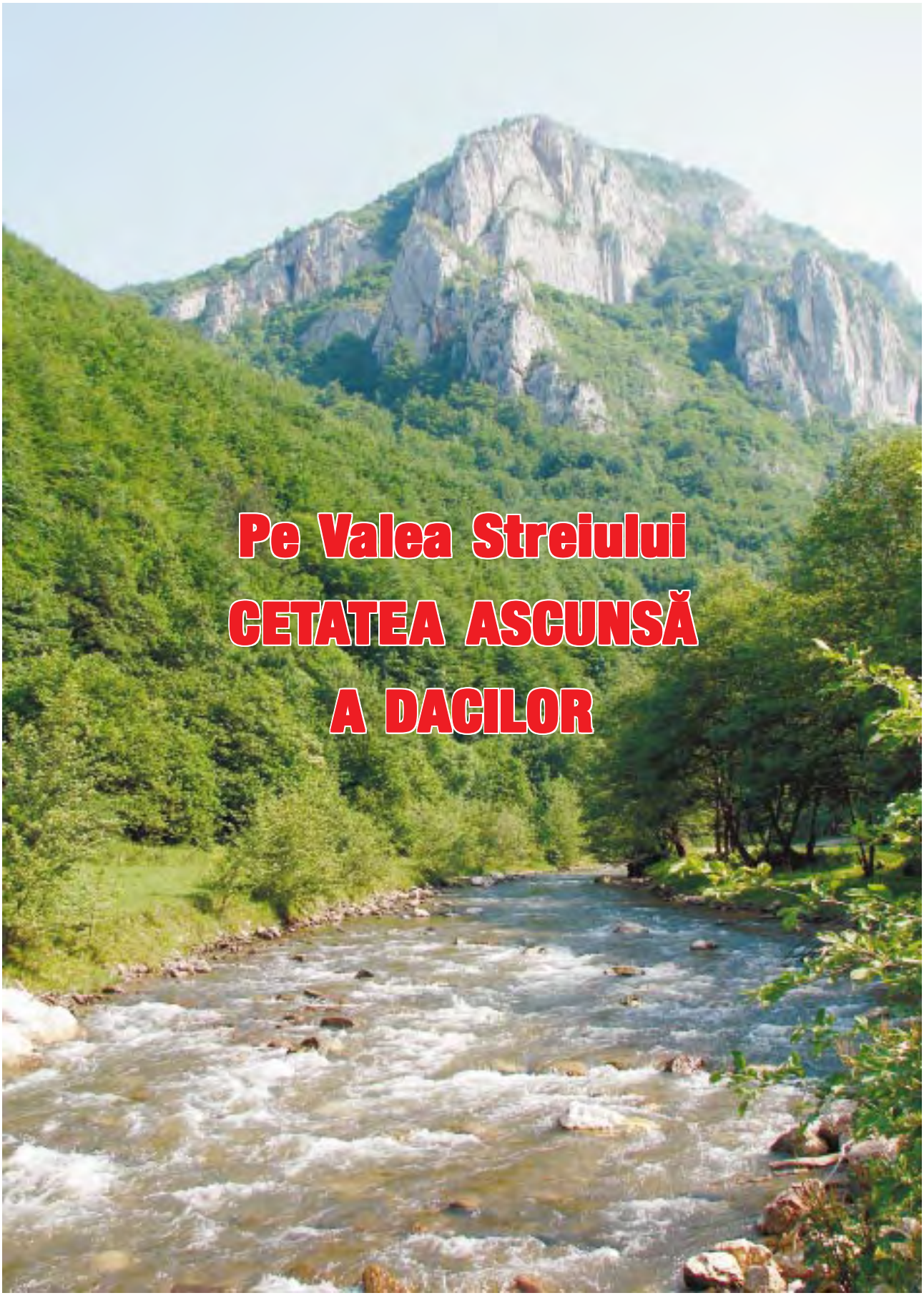

Pe Valea Streiului
CETATEA ASCUNSĂ A DACILOR

Cetatea ascunsă a dacilor

Dan OLTEAN
Vladimir BRILINSKY

Cronologia descoperirii

Continuăm publicarea, în acest număr al revistei „Dacia Magazin“, a unei alte descoperiri remarcabile efectuate în perimetrul Munților Orăştiei. Identificarea a două plinte ale unui sanctuar dacic la Ohaba Ponor, pe care le publicăm acum, se înscrie în seria descoperirilor din ultimii ani pe care am avut putința să le facem.

În anul 2005 am descoperit, pe Curmătura Şureanului, două ziduri de piatră (necunoscute literaturii de specialitate până la acea dată), ce aveau menirea să bareze accesul trupelor romane din castrul de la Vârful lui Pătru către Sarmizegetusa Regia. În acelaşi an, am identificat valurile şi şanțurile de pe Dealul Negru, folosite şi ele cu scopul de a opri înaintarea romanilor din cele trei castre de pe Comărnicel către capitala regilor daci. Ambele fortificații dacice (necunoscute până atunci) se află în sudul Sarmizegetusei. Existența lor pe frontul sudic invalida aşa-numita teorie a „atacului-surpriză“ emisă de I. Glodariu în urmă cu trei decenii.

Cu siguranță că pe frontul sudic există şi alte elemente de fortificare pe care dacii le-au utilizat pentru a opri şarja trupelor romane. Ele urmează să fie descoperite, în următoarea perioadă, prin periegheze atente pe care le vom efectua în această zonă.

A urmat apoi o descoperire efectuată chiar în inima Munților Orăştiei. Ne aflăm, de această dată, pe frontul estic. Dacii au barat înaintarea trupelor romane dinspre viitoarea Ulpia Traiana printr-o succesiune de fortificații. Ultima din acest şir de fortificații am descoperit-o în Poiana Omului. Este vorba de un val de pământ situat între două şanțuri de apărare. Valul de la Poiana Omului taie, în lățime, această poiană, fiind situat exact pe cumpăna de ape.

În anul 2006 am pus în evidență, iarăşi pentru prima dată, un castru patrulater, la Chitid, şi un ansamblu de fortificații pe dealul dintre Boşorod şi Vâlcele. Castrul de la Chitid, cele trei castre neregulate, precum şi valul cu şanț de la Boşorod-Vâlcele, toate trei demonstrează că romanii au încercuit Munții Orăştiei tăind orice legătură a dacilor din munți cu cei de pe Valea Mureşului.

Logica descoperirii tuturor acestor ziduri, valuri şi şanțuri (ori castre) a fost simplă. Ea se bazează pe următoarele inferențe:

a) romanii şi-au ridicat castre în Munții Orăştiei doar atunci când au întâmpinat o rezistență îndârjită a

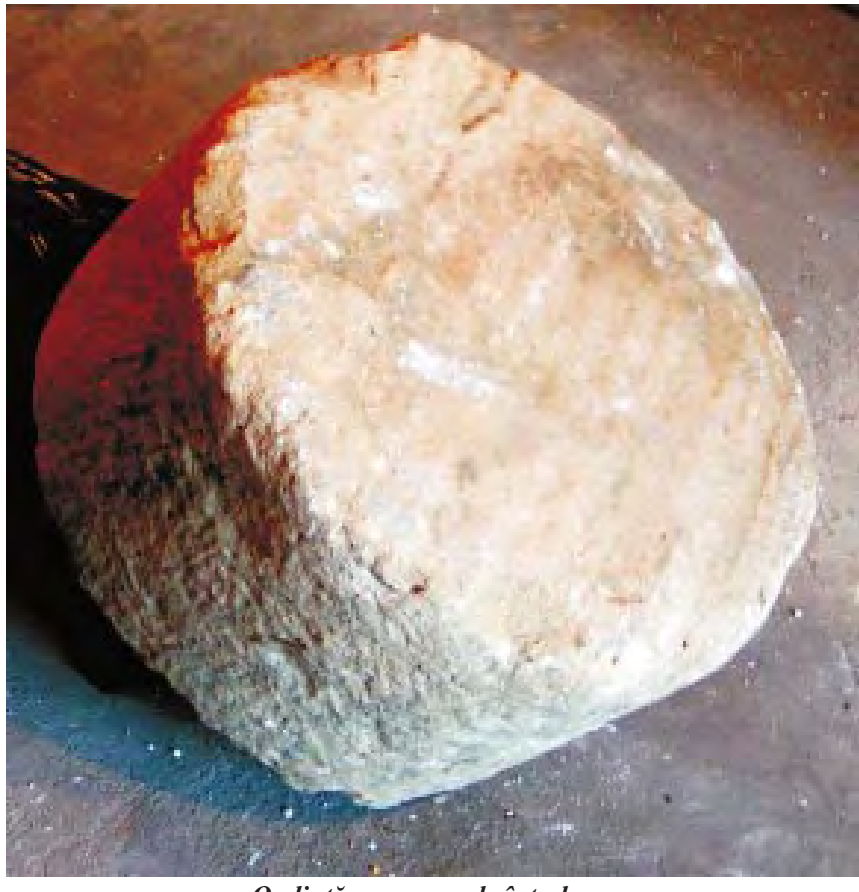

O plintă cu semne de întrebare

dacilor;

b) romanii au înconjurat Munţii Orăştiei, prin urmare în punctele principale de intrare în munţi trebuiau să se afle castre. Prima inferenţă a avut ca rezultat descoperirile de la Şureanu şi Dealul Negru, iar a doua a condus la identificarea castrelor de la Chitid şi Boşorod-Vâlcele.

Logica descoperirii plintelor de la Ohaba Ponor

Raţionamentul descoperirii celor două plinte (pe care le vom descrie ulterior) este diferit de cel care a funcţionat pentru identificarea zidurilor dacice ori a castrelor romane. Am urmărit un raţionament de tipul ipotetico-deductiv, de genul: dacă pe toate văile principale ale Munţilor Orăştiei (Munţilor Şureanu) există cetăţi dacice, atunci şi pe Valea Streiului trebuie să existe o astfel de cetate. Singura vale importantă din Munţii Orăştiei unde nu a fost descoperită o cetate dacică este Valea Streiului. Există o cetate dacică cu ziduri de piatră executate în *opus quadratum* la Căpâlna, pe Valea Sebeşului; o altă cetate dacică, ridicată doar cu valuri şi cu şanţuri, se află pe Valea Cugirului; urmează apoi o cetate asemănătoare pe Valea Cucuişului-Sibişelului, pe înălţimea Golu de la Cucuiş.

Următoarea vale către vest este Apa Oraşului sau a Grădiştii, unde se găsesc cetăţile de la Costeşti, Blidaru iar, în capătul văii, este amplasată Sarmizegetusa Regia. Şi, mai la vest, se află Valea Boşorodului. Aici se găseşte una dintre cele mai falnice cetăţi dacice din Munţii Orăştiei: Piatra Roşie. În sudul Munţilor Orăştiei, continuând descrierea acestor văi cu cetăţi, avem cetatea de la Băniţa, monument istoric înscris în lista UNESCO. Deşi ea, astăzi, este într-o stare jalnică din toate punctele de vedere (nu este nici măcar semnalizată în vreun fel şi e năpădită de vegetaţie), în antichitate această cetate era una dintre cetăţile regale. Aflată în capătul nordic al Văii Jiului, cetatea de la Băniţa străjuia trecătoarea peste munţi spre Oltenia.

Punând în aplicare acest raţionament ipotetico-deductiv, am plecat în căutarea unei posibile cetăţi dacice pe Valea Streiului. Deşi perieghezele noastre nu s-au desfăşurat decât pe circa 25% dintre toate înălţimile care străjuiesc această vale, în zona Ohaba Ponor rezultatele au fost dintre cele mai fructuoase. În luna aprilie a acestui an, după o drumeţie epuizantă în care am bătut cu pasul toate înălţimile din partea de sud-vest a satului Ohaba Ponor, coborând spre peştera Şura Mică (numită în literatura speologică şi peştera lui Cocolbea), la câteva sute de metri în aval de acesta, în stânga drumului, am identificat două plinte provenind de la un sanctuar dacic.

Plintele de la Ohaba

Cele două plinte au fost scoase de sub pământ de un excavator, în luna martie, cu ocazia efectuării unor lucrări de regularizare a cursului de apă ce se află în aval de peştera Şura Mică. Una dintre plinte era la suprafaţa pământului, drept pentru care am putut-o măsura şi fotografia. Cealaltă plintă era parţial acoperită de mâl, de rădăcini şi de alte pietre mai mici scoase de excavator din albia râului. Am revenit în duminica următoare la faţa locului, cu forţe sporite, pentru a vedea ce s-a întâmplat cu plintele. În decurs de o săptămână, excavatorul şi-a continuat săpăturile şi a acoperit total plinta care era deja parţial sub pământ. Cealaltă piesă se afla la locul iniţial.

Am luat decizia să mutăm plinta neacoperită, la un loc sigur, pentru a o salva şi am anunţat imediat autorităţile responsabile despre această descoperire. Ca urmare a existenţei unor vestigii dacice la Ohaba Ponor, instituţiile abilitate ar trebui să stopeze lucrările hidrografice şi să iniţieze săpături arheologice de salvare pentru a fi extrasă şi cea de a doua plintă de sub pământ şi, mai ales, pentru a se verifica dacă sanctuarul dacic se află în acest loc sau dacă plintele au căzut, de undeva, de pe terasele învecinate. Plinta salvată de noi şi pusă la adăpost are diametrul de 65 centimetri şi înălţimea de 40 centimetri, având aproximativ aceleaşi dimensiuni ca şi plintele sanctuarelor de la Costeşti. Cât priveşte calcarul din care a fost cioplită plinta, acesta nu este unul local. În lipsa unei expertize petrografice, nu putem şti cu certitudine de unde provine acest calcar şi care a fost efortul dacilor pentru a transporta aceste piese.

Spre deosebire de tamburii de calcar ale tuturor sanctuarelor descoperite până acum în Munţii Orăştiei, aceste plinte de la Ohaba Ponor sunt într-o stare de conservare foarte bună. Acest fapt ne conduce către o concluzie sigură: plintele de la Ohaba Ponor au stat mult timp acoperite de pământ, departe de apă. Tamburii sanctuarului de la Ohaba Ponor nu au căzut pradă vreunui incendiu, nu au fost sparţi de romani şi nici nu au fost supuşi factorilor nocivi de mediu. În ipoteza că plintele au căzut de pe terasele superioare, neavând pe suprafaţa lor urme evidente de ciobire, de lovire cu alte pietre, locul de proveniență trebuie să fie foarte apropiat de cel în care au fost găsite.

Atât ipoteza existenţei sanctuarului în locul de unde provin

plintele, cât şi ipoteza existenței sanctuarului în amonte trebuie verificate prin cercetări arheologice.

Primul arheolog pe care l-am consultat în această privință, este dr. Iosif Vasile Ferencz, cercetător ştiințific la Muzeul Civilizației Dacice şi Romane din Deva. După vizitarea locului descoperirii şi după o observare atentă, acesta a afirmat că este, într-adevăr, vorba despre o plintă. ***„În fapt, descoperirea unei plinte din calcar, atât de bine păstrată, este ea însăşi o descoperire remarcabilă. Însă ceea ce o face cu totul şi cu totul deosebită (ca descoperire) sunt implicațiile ştiințifice, istorice, ale descoperirii. Şi mă refer aici la faptul că o astfel de piesă (şi nu e singura) indică în apropiere, ori o carieră de piatră, ori un sanctuar. În ceea ce mă priveşte, cunoscând locul în care au fost descoperite, aş opta mai degrabă pentru cea de-a doua variantă. Şi, mergând mai departe, aş presupune chiar existența în acel loc a unei cetăți necunoscute până acum. Cercetările pe care le vom întreprinde în perioada viitoare vor duce cu siguranță la clarificarea acestui aspect“***.

Dr. Iosif Vasile Ferencz

Cetatea ascunsă

Până acum, în absolut toate cazurile în care s-au găsit asemenea plinte din calcar, s-au identificat şi sanctuare patrulatere din care ele proveneau. Putem afirma că există o regulă arhitectonică prezentă la toate sanctuarele patrulatere din Dacia:

Plinta la locul descoperirii

sanctuarele patrulatere sunt alcătuite din „păduri de coloane" susținute de tamburi (plinte) din calcar. A doua regulă, aplicabilă oriunde în Dacia, se referă la faptul că, întotdeauna unde s-au găsit sanctuare patrulatere, s-au descoperit şi cetăți dacice. La Căpâlna, există cel puțin un sanctuar patrulater; la Costeşti – patru sanctuare; la Piatra Craivii există două sau trei sanctuare descoperite până acum. Şi, în apropierea cetății de la Blidaru, există plinte de calcar. La Sarmizegetusa Regia, plintele din calcar au fost înlocuite cu cele din andezit, dar dimensiunile şi forma au fost păstrate.

Ohaba Ponor, posibilă locație a misterioasei cetăți

Concluzia care se impune în urma acestei incursiuni în lumea sanctuarelor şi a cetăților dacice este că, şi la Ohaba Ponor, ar trebui să existe o cetate dacică de genul celor amintite anterior. Până acum, cetatea de la Ohaba Ponor, pe care o căutăm de câteva luni, refuză să se lase descoperită. Identificarea locului precis în care era plasat sanctuarul ar uşura cu mult lucrurile.

Toponime relevante

Căutarea cetății de pe Valea Streiului tocmai în zona satului Ohaba Ponor a plecat de la premise mai mult toponimice decât arheologice. Am constatat că, pe teritoriul acestui sat, există trei toponime care indică existența unor vestigii antice. Mai întâi, există o culme calcaroasă chiar deasupra râului Strei, aflată între localitatea Baru şi Ohaba Ponor. Numele acestei culmi este Blidaru.

Apoi, platoul calcaros în care apele au săpat splendida peşteră de la Şura Mică, în aval de care am găsit cele două plinte, poartă denumirea de Blidaru. Pe acest deal cu un nume atât de sugestiv am identificat, cu ocazia perieghezei, mai multe bucăți de zgură şi de fier topit. În amonte de Dealul Blidaru, în apropierea singurului izvor din zonă (Fântâna Socilor), există o poiană numită Cetățeaua. Toate aceste trei puncte trebuie cercetate, prin sondaje, de către arheologi, pentru a verifica dacă sub pământ se află sau nu vestigii antice. Un alt loc cu un amplasament remarcabil este Bulzu. Imensa stâncă, numită Bulzu, are pe trei laturi pante inaccesibile, iar platoul superior este neted, acoperit de pământ. Bulzu se aseamănă foarte mult cu Piatra Roşie.

B) plaiul spre Sarmizegetusa

Existența unei cetăți dacice în apropierea locului unde am identificat cele două plinte de calcar este impusă cu necesitate de geografia Munților Şureanu. De pe teritoriul satului Ohaba Ponor porneşte cel mai scurt şi mai accesibil plai din Valea Streiului către Sarmizegetusa Regia. Era absolut necesar ca dacii să fortifice şi acest plai către Capitală. Celălalt plai, care urcă din Valea Streiului către reşedința regală, a fost fortificat de daci cu zidurile de piatră locală de la Ponorici-Cioclovina şi cu valurile de pământ de la Poiana Omului. Acest plai – mai lung şi mai greu de străbătut din cauza urcuşurilor şi coborâşurilor succesive – pleca de la Fizeşti şi se oprea în Poiana Omului.

Plaiul de la Ohaba Ponor porneşte chiar de lângă peştera Şura Mică, urmează apoi către est Dealul Blidaru, apoi Bulzu (1192 metri altitudine), continuă cu Vf. Paltinului (1.202 metri altitudine) de unde, prin Porumbeii Mari, coboară la Jărosul, apoi în Valea Grădiştii, la câțiva kilometri în aval de Sarmizegetusa Regia. Lungimea acestui plai dintre Valea Streiului şi capitala dacilor, ce poate fi străbătut cu destulă uşurință, este de circa 20 kilometri.

Acestea ar fi argumentele care pledează pentru existența unei cetăți dacice în această zonă. O cetate, deocamdată ascunsă, asemenea unei bune părți a istoriei dacilor. O cetate care, o dată scoasă la iveală, va da o nouă dimensiune istoriografiei româneşti.

ANUNȚ

Al 8-lea Congres International de Dacologie „Tomiris 2007“

20–21 Iulie, 2007

Dacia Revival International Society

21-26 Broadway, New York, NY 11106, U.S.A.
Phone: (718) 932- 1700 or 031 810 6172; FAX: (718) 728- 7635;
E- mail: **mail@dacia.org, tomiris2007@gmail.com** Website: http://www.dacia.org/2007

Doamnelor şi domnilor,

«DACIA REVIVAL INTERNATIONAL SOCIETY» are deosebita onoare de a vă invita să participați cu lucrări ştiințifice la cea de-a 8-a ediție a Congresului Internațional de Dacologie «Tomiris 2007», ce va avea loc în zilele de 20–21 iulie 2007 la Palatul Centrului Militar Național, Sala de Marmură, din Bucureşti, sector 1, strada Constantin Mille, nr. 1. Sponsor al acestui eveniment, Domnul George Constantin Păunescu.

Aşa cum v-am obişnuit din anii trecuți, sesiunile şi programele asociate Congresului vor acoperi multiple aspecte ale istoriei Daciei. Aceste multe şi variate oportunități de schimb intelectual vor marca stadiul actual al cercetărilor şi vor sugera direcțiile lor viitoare, dând in acelaşi timp atât cercetătorilor consacrați cât şi celor mai tineri un forum de a-şi prezenta lucrările.

Programul ştiințific al Congresului include următoarele secțiuni:

1 – **Personalitatea şi simbolismul legendarei regine massagete Tomiris.**
Moderator: Napoleon Săvescu şi Timotei Ursu

2 – **Alte aspecte ale istoriei Daciei.**
Moderator: G. D. Iscru

3 – **Cultura şi civilizaţia dacică reflectată în mitologie, credinţe, tradiţii, folclor, medicină, literatură şi artă.**
Moderator: Viorica Enachiuc

Se aşteaptă participarea oamenilor de ştiinţă din Bulgaria, Canada, Elveţia, Germania, Italia, Israel, Macedonia, Serbia, Slovacia, Rusia, SUA şi alte ţări.
Limbile în care se vor desfăşura lucrările congresului sunt româna şi engleza.

DATE IMPORTANTE:
Termenul limită pentru trimiterea rezumatelor lucrărilor: 15 Mai 2007
Anunţarea lucrărilor acceptate: 1 iulie 2007

Foarte important: Termenul limită pentru primirea lucrărilor acceptate, în varianta completă, la Fundaţie este 15 Iulie 2007. Numai lucrările primite până la această dată vor putea fi prezentate la Congres, fără nicio excepţie! Mulţumim pentru înţelegerea dumneavoastră.
*Vizitaţi **www.dacia.org** pentru noutăţi, schimbări şi adăugiri.*
Aşteptăm confirmarea participării dumneavoastră, împreună cu un rezumat al prezentării pe care doriţi să o susţineţi la Congres, care să nu depăşească 2 pagini (font Times New Roman, preferabil cu diacritice) în format electronic pe adresa: **tomiris2007@gmail.com** sau **mail@dacia.org**, sau sub formă de CD/dischetă/material dactilografiat prin poştă, pe adresa:

Dacia Revival International
Attn. Andrei Banica
Str. Orzari nr. 15,
Bucureşti, cod 021551

Telefon : +40 726 113 151
+40 21 315 7282
Fax: +40 21 321 5354

Rezumatul prezentării trebuie să se conformeze regulilor stabilite de către organizatori:

1. Lucrările trimise trebuie să fie în esenţă noi şi nepublicate.

2. Trebuie completat un „Formular de participare“ (pe care îl găsiţi la **http://www.dacia.org/2007**) şi trimis împreună cu rezumatul prezentării. Vă rugăm să includeţi următoarele informaţii: numele autorului, instituţia cu care este afiliat, adresa completă, numărul de telefon/ fax, e-mail.

3. Rezumatul trebuie să fie dactilografiat conform indicaţiilor din Ghid, nu trebuie să conţină mai mult de 300 de cuvinte, şi trebuie să indice clar conţinutul tezei, metodologia şi concluziile.

4. Rezumatul prezentării (în două copii dacă este dactilografiată pe hârtie), via poştă, e-mail sau pe dischete/ CD trebuie să fie trimis până pe **15 mai 2007.**

Lucrările prezentate la congres pot ocupa un spaţiu de 10–15 pagini, pentru publicare, însă citirea lor nu trebuie să depăşească 20 de minute. Moderatorul secţiunii va limita timpul de prezentare la strict cele 20 de minute.

NOTA: Trimiterea rezumatului va fi considerată ca un angajament din partea autorului acestuia de a participa la Congres, în cazul în care lucrarea va fi acceptată de către comisia ştiinţifică.

Dacă aveţi nelămuriri cu privire la cel de al 8-lea Congres Internaţional de Dacologie „TOMIRIS 2007“ vă rugam sa ne contactaţi, fie direct fie via e-mail.

Vom fi onoraţi să vă avem alături de noi la acest Congres şi să împărtăşim cu dumneavoastră impresiile şi concluziile academice care îl vor urma
Cu stimă,

Directorul comitetului de organizare,
Andrei Bănică

De la „latinismul“ istoriografic la „dacismul“ romanticilor

prof. Timotei URSU

(*Fragmente*; Cf. “IZVOARELE ISTORIEI ROMÂNIEI”, Ed. Academiei Române, 1974)

HELLANICOS (A trait în prima jumatate a secolului al V-lea BC, fiind ceva mai tânar decât Herodot. Din opera sa “OBICEIURI BARBARE” s-au pastrat doar câteva fragmente)

Fr. **73. PHOT Suid., la Zamolxis (ET.M.407,45)**

Scitul fiind robul lui Pitagora, cum ne povesteste Herodot în cartea a IV-a, înapoindu-se la el în tara a dat învataturi oamenilor cu privire la nemurirea sufletului. Mnaseas spune ca la geti este cinstit Cronos si ca el poarta numele Zamolxis.

(Nota în IZVOARE: **Hellanicos - în** Obiceiuri Barbare - **zice ca Zamolxis a fost un grec care a aratat getilor din Tracia ritul initierii religioase***)*

…*El le spunea ca nici el nici cei din tovarasia lui nu vor muri, ci vor avea parte de toate bunurile. În vreme ce spunea acestea, si-a construit o casa sub pamânt, apoi – disparând pe neasteptate din ochii tracilor – a trait într-ânsa. Iar getii îi duceau dorul. În al patrulea an a reaparut, iar tracii credeau tot ce le spunea. Povestesc unii ca Zamolxis a fost rob la Pitagora, fiul lui Mnearchos din Samos. Eliberat (* **Zamolxis*!),*** *ar fi nascocit aceste lucruri. Dar mi se pare ca Zamolxis a trait cu mult înainte de Pitagora.*

(***Nota. T.U.: amanunt remarcabil, care confirma aceeasi “îndoiala“ pe care o marturisea si Herodot. Sa fie doar o “afiliere la sursa“?).*** *Cred în nemurire si trizii si crobizii. Ei spun ca cei morti pleaca la Zamolxis si ca se vor reîntoarce. Din totdeauna ei au crezut ca aceste lucruri sunt adevarate (***Nota, T.U.: Deci.. <u>nu numai</u> de la introducerea acestei “credinte”de catre Zamolxis?!…)**

Aduc jertfe si benchetuiesc ca si cum mortul se va reîntoarce.

*

PINDAR **(Faimosul poet grec care, aproximativ în jurul datei 470 BC, a scris** “PITICELE”, ”NEMEENELE”, “SCOLII”.)

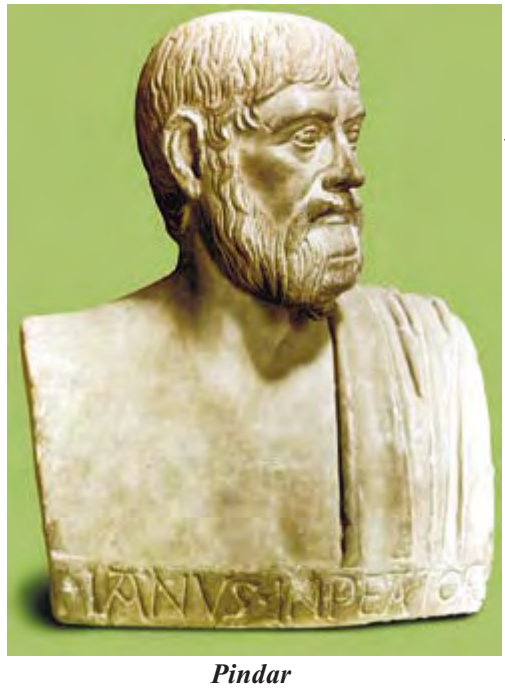

Pindar

OLIMPICE, III, 25 a …De la izvoarele umbroase ale Istrului; izvoarele Istrului sunt presupuse a fi în tinutul hiperboreenilor.

25b …*Fluviul Istru curge prin tinuturile unor neamuri ale Europei si îsi are izvoarele în tara hiperboreenilor. El se numeste acum Danubius* (**Atentie: afirmatia este facuta în jurul anului 470 î.e.n!).**

OLIMPICE, III, 45 e. …*Îl îndemna inima. De aceea Heracles dorea sa ajunga pe pamântul fluviului Istru, <u>în Scitia</u>* (**adaosul “*în Scitia*” este o adaugare târzie, în manuscrisul copiat ulterior; posibil într-o perioada a prezentei scitice recunoscute, la varsarea Dunarii!)** *unde l-a primit Artemis, când Necesitatea, careia i se supunea tatal sau, îl facuse a da ascultare poruncilor si solilor lui Euristeus, spre a duce cerboaica închinata anterior de catre Taigeta* (**fiica titanului Atlas, una din Pleiade)** *zeitei Artemis Orthoia.*

OLIMPICE, III, 46 a. **“**Istrian - nin*”: daca scriem cu doi <u>nn</u>, trebuie sa întelegem Scitia, unde istriana Artemis l-a primit pe Heracles. Artemis este numita “istriana” fie dupa Istru, în jurul caruia locuiesc amazoanele, care o cinstesc mult pe zeita, fie dupa tribul scitic al taurilor (*populatie din Crimeea; resturi ale cimerienilor

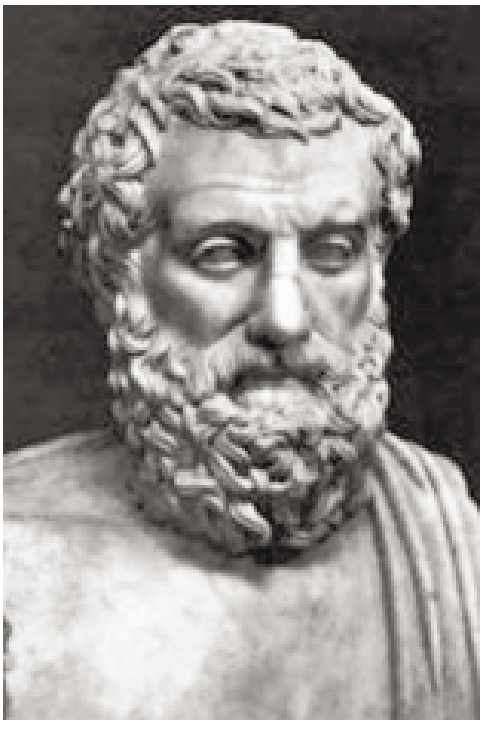

Eschil

sau "ramasite indo-europene"?!), *care locuiesc în preajma Istrului si care, de asemenea, o cinstesc pe Artemis. Unii citesc* Istriana*, întelegând "în tara istriana".*

ESCHIL **(primul mare autor tragic atenian, 525 ? – 456 ? BC. În tragediile sale face pertinente referiri la date istorice referentiale, mixate cu elemente de mitologie. Fragmentele selectionate si citate: din *Tragicorum Graecorum Fragmenta*, Leipzig, 1926)**

Fr.73 …Spune ca Istrul de la hiperboreeni
si din Muntii Ripei coboara.
Asa zicea el, urmând pe Eschil,
Care afirmase asta în Prometeu Descatusat!

Fr. 155 (din tragedia NIOBE):
Fluviul Istru se lauda ca
pe malurile lui cresc astfel de fecioare (*se refera la:* Amazoane*)*

*

TUCIDIDE **(istoric si patriot atenian, decedat în jurul anului 396 BC. În opera sa, *Istoria***

Razboiului Peloponesiac, face un scurt istoric al grecilor, apoi descrie luptele dintre atenieni si lacedemonieni, din perioada 431-411. Citatele sunt selectionate dupa editia *Thucydidis Historiae,* Teubner, Leipzig 1930-1938)

II, 29, 1. *În aceeasi vara* **(431 BC)** *atenienii voind sa-si faca aliat pe fiul lui Teres, Sitalkes, rege al tracilor, chemara si facura proxen* **(reprezentant; un fel de ambasador din partea cetatenilor unei alte cetati)** *pe un om socotit, mai înainte vreme, dusman: Nymphodoros, fiul lui Phithes, un cetatean din Abdera. Sora acestuia era tinuta în casatorie de Sitalkes, la care (*Nimphodoros*) se bucura de mare trecere.* ***2.*** *Sus-numitul Teres, tatal lui Sitalkes, este primul care le-a daruit odrisilor o tara cu mult mai mare decât restul Traciei. Caci exista si o mare parte de traci independenti…*

II, 96, 1 … *(Sitalkes) porneste* (în anul 429 BC) *asadar de la odrisi, punând în miscare, întâi pe tracii ce locuiesc între Muntii Haemus* (Balcani) *si Rodope si care se aflau sub stapânirea sa, pâna la mare; dupa aceea pe getii de care dai daca treci muntii Haemus; si toate celelalte populatii stabilite dincoace de Istru, mai ales în vecinatatea Pontului Euxin* (Marea Neagra)*. Getii si populatiile din acest tinut se învecineaza cu scitii, au aceleasi arme si sunt toti arcasi calari.* ***4.*** *Dinspre partea tribalilor, care sunt si ei independenti, el* (Sitalkes) *se marginea cu trerii si tilataii. Acestia sunt asezati la Nord de muntele Scombros, spre Apus, întinzându-se pâna la fluviul Oescus.* ***5.*** *El izvoraste din acelasi munte ca si pâraiele Nestos si Hebros. Scombros e pustiu si înalt, continuând muntii Rodope.*

II, 97,1. *Ca dimensiuni, statul odrisilor se întindea spre mare, de la cetatea Abdera si pâna la Pontul Euxin; si pâna la punctul de varsare al Istrului. Pe calea cea mai scurta, cu o corabie negustoreasca si având mereu din spate vântul, navigatia de-a lungul coastei acestuia dureaza patru zile si tot atâtea nopti. Iar pe uscat, pe drumul cel mai scurt, un om sprinten strabate distanta de la Abdera la Istru în unsprezece zile (*circa 320 Km*)* ***3.*** *Tributul adunat din toate tarile barbare si din toate orasele grecesti pe care le stapâneau (*odrisii*) pe vremea lui Seuthes, care urmând la tron lui Sitalkes a sporit acest bir foarte mult, se ridica la suma de aproape patru sute de talanti, platita în moneda de aur si argint. Se aduceau, nu într-o masura mai mica*

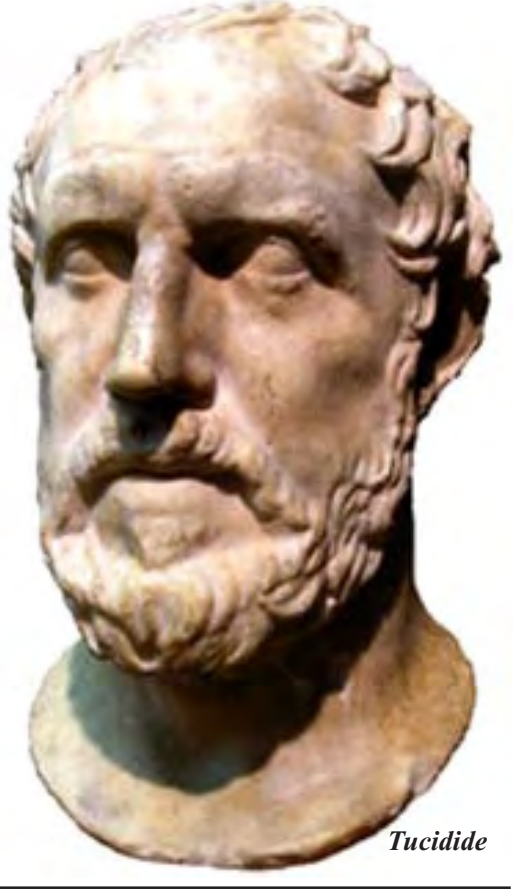

Tucidide

decât banii, daruri din aur si argint, fara sa mai socotim stofe brodate si simple, si alte obiecte. Si acestea se aduceau nu numai regelui, dar si nobililor odrisi, care se bucurau si ei de autoritate, alaturi de rege. ***4.*** *Caci la odrisi, spre deosebire de Imperiul Persan, era statornicit obiceiul, pe care îl întâlnim si la ceilalti traci, de a primi mai degraba decât a da; era la ei o mai mare rusine sa nu dai când ti se cere, decât cerând – sa nu capeti! Este adevarat însa ca ei, datorita puterii lor, trasesera foloase mai mari de pe urma acestui obicei; caci nu era posibil sa izbutesti ceva la ei fara daruri. Prin urmare, regatul îsi spori mult puterea.* ***5.*** *Caci dintre statele din Europa situate între Golful Ionic si Pontul Euxin acesta a fost cel mai mare, multumita veniturilor în bani si altor bogatii. În ceea ce priveste însa puterea militara si multimea luptatorilor, era cu mult mai prejos decât regatul scitilor.* ***6.*** *Nu exista neamuri în Europa care sa se poata asemui cu scitii, ca putere. Dar nici în Asia nu s-ar afla vreun stat în stare, singur, sa se împotriveasca tuturor scitilor, daca aceia s-ar întelege între ei (*Nota: o afirmatie similara facuse si Herodot, dar despre… traci!) *Însa în privinta chibzuielii si a întelepciunii cerute de feluritele împrejurari ale vietii, (*scitii) *nu ajung celelalte neamuri.*

IV, 101,5. *În timpul asediului de la Delion (*424 BC) *a murit si Sitalkes, regele odrisilor, aflat în razboi cu tribalii si fiind învins în lupta. Seuthes, nepotul sau, fiu al lui Sparadocos, ajunse regele odrisilor si al restului Traciei, pe care o stapânise acela.*

*

SCYLAX DIN CARIANDA (logograf din Caria, în secolul al IV-lea BC; Editia: GGM, I p.15-96)

CALATORIE PE MARE DE-A LUNGUL TARMURILOR LOCUITE (…)

67, (I pg.54) Tracia se întinde de la fluviul Strimon pâna la fluviul Istru din Pontul Euxin.

(pg.56) *În Pont, acestea sunt orasele grecesti din Tracia: Apollonia, Mesembria, Odessos, Calatis si la fluviul Istru* (Histria). *Calatoria pe mare de la fluviul Strimon pâna la Sestos se face în doua zile si doua nopti, iar de la Sestos pâna la intrarea în Pont, în doua zile si doua nopti. De la intrarea în Pont si pâna la Istru, în trei zile si trei nopti. Toata aceasta calatorie pe mare de-a lungul Traciei, de la Strimon pîna la Istru, este de opt zile.*

68, (pg.56) *Dupa Tracia vine neamul scitilor si orasele grecesti de la ei… Calatoria pe mare de la Istru pâna la Criumetopon (*"Fruntea Berbecului", vârful sudic al Chersonesului tauric; vezi actuala denumire a peninsulei, cu acelasi radical: CRIMEIA*) este de trei zile si trei nopti, iar de-a lungul tarmului de doua ori mai lunga. Caci acolo se afla un golf. În interiorul acestui golf exista o insula pustie, numita Leuce, care este închinata lui Achile.*

69, (pg.58) Cele mai mari fluvii din Europa sunt Tanaisul, Istrul si Ronul.

(VA URMA)

S.O.S. Cetățile dacice!!!

„Rezervație arheologică“ pentru cetățile dacice

Ovidiu PETROVAI

Comisia specială de analiză a situației cetăților dacice din Munții Orăștiei a depus la Consiliul Județean Hunedoara un raport care confirmă lipsa de protecție şi de interes din partea autoritățile în problema monumentelor din patrimoniul UNESCO.

Comisia înființată la nivelul Consiliului Județean pentru analiza situației în care se află site-urile arheologice din Munții Orăştiei a întocmit un raport final care va fi discutat la şedința de consiliu din luna iunie. Concluziile „Raportului“ nu sunt deloc încurajatoare, ci descriu probleme grave la nivel legislativ şi instituțional în problema cetăților dacice. Membrii Comisiei propun şi o serie de măsuri privind protecția, paza şi punerea în valoare a monumentelor istorice din Munții Orăştiei. Problemele majore constatate de „Comisia specială de analiză“ vizează lipsa unei legislații coerente în privința cetăților dacice şi pasivitatea autorităților competente în asigurarea protecției monumentelor. Potrivit „Raportului“, regimul juridic al site-urilor arheologice din Munții Orăştiei nu este corelat cu legislația de mediu. Cetățile dacice se află în arealul Parcului Natural Grădiştea Muncelului – Cioclovina, iar legislația ariilor protejate a intrat deseori în conflict cu prevederile privind protecția patrimoniului cultural.

Rezervație după modelul Deltei

Un aspect grav constatat de Comisie este neaplicarea unor prevederi legale de către fostul Minister de Interne. Potrivit „Raportului“, din declarația fostului şef al Poliției Române, generalul Ion Pitulescu, care a fost audiat de comisie, reiese că, deşi în 1995 au fost repartizate 50 de posturi de subofițeri şi două autoturisme de teren pentru paza cetăților, zona Munților Orăştie nu a beneficiat niciodată în mod real de protecția autorităților abilitate. Această declarație este însă, contestată de către actuala conducere a poliției. Comisia propune înființarea „Rezervației arheologice a complexului dacic din Munții Orăştiei“, cu un statut special şi în baza unui cadru legislativ adecvat, după modelul structurii de administrare a „Rezervației biosferei Delta Dunării“. Soluția găsită de Comisie face trimitere explicită la un document elaborat de arheologul Iosif Ferencz – cercetător doctor în cadrul Muzeului Civilizației Dacice şi Romane Deva – şi de Vladimir Brilinsky, redactor-şef al revistei „Dacia Magazin“. Acest document a fost înaintat Parlamentului pentru ca, susținut de un senator, să devină propunere legislativă.

Intervenție parlamentară

Senatorul Adrian Păunescu

În urma semnalelor trase, atât în presa locală cât şi în cea centrală, în urma deselor proteste ale membrilor societății civile dintre care se detaşează fundația Dacia Revival, în ultimul timp, mai mulți parlamentari de Hunedoara s-au interesat de soarta cetăților dacice. Dintre aceştia, senatorul Adrian Păunescu s-a remarcat prin două intervenții de la tribuna Parlamentului, ambele în decurs de o lună, ambele legate de situația dezastruoasă a cetăților dacice.

Reproducem, în continuare, cele două intervenții rostite în 16 aprilie, respectiv, 21 mai.

„Este o capodoperă negativă, de care ne-am învrednicit şi pe care nu cred că e târziu să o denunț, pentru

că mai sunt încă de distrus câteva obiective şi unul dintre ele este tezaurul fără preţ din Munţii Orăştiei, tezaurul Cetăţilor Dacice. Acolo, iarăşi, s-a reuşit o absurditate – să se creeze un parc natural ale cărui interese să contravină intereselor arheologice. Arheologii nu mai pot săpa, pentru că distrug parcul natural şi cercetătorii de la parcul natural nu-i lasă. E dreptul lor, dacă li s-a dat acest cadru, să fie parc natural, ei vor să fie parc natural. De ce să umblăm în pământ, când pe pământ cresc flori atât de frumoase? Da, dar sub acele flori, este o întreagă civilizaţie, pe care unii, veniţi mai recent în aceste locuri, au tot interesul să le lase în pământ, cum au avut interesul să lupte împotriva lui Gheorghe Funar, când era primar de Cluj, şi voia să sape în Cluj şi spuneau că e nebun. Şi s-a săpat la Cluj şi s-a văzut că nu Funar era nebun, ci că erau nemernici cei care voiau să oprească săpăturile arheologice, pentru că nu voiau ca poporul român să-şi regăsească istoria. Ei bine, aşa ceva noi nu mai putem tolera. Până când?

Cer, cu hotărâre, Guvernului României să se implice de urgenţă în crearea Rezervaţiei Arheologice din Munţii Orăştiei. Se poate face parc natural şi în afara zonelor în care

Dezastru şi nepăsare

trebuie săpat. Acţiunile acestea către trecut sunt acţiuni către viitor. Noi nu putem să ne impunem în Europa ca nişte chiriaşi ai propriului nostru destin. Noi avem acţiuni de mii de ani şi ele sunt, unele în pământ, altele în folclorul oral, altele urmează să fie recuperate de la oamenii pe care legi eronate şi acţiuni criminale i-au izgonit din ţară.

Domnule prim-ministru, dacă nu se intervine, urgent şi eficient, pentru o reglementare (asupra căreia şi eu stărui şi o să o prezint în curând), în aşa fel încât să nu fie abandonat trecutul îndepărtat şi mai apropiat şi să nu fie batjocorită istoria naţională aflată sub picioarele noastre, vom fi proprietarii unui neant, degeaba vom vrea să vindecăm rănile mai târziu.

Vă rog, domnule prim-ministru, faceţi-vă un titlu de glorie din intervenţia asupra acestor probleme, asupra acestor dificultăţi, asupra acestor dezastre din Munţii Orăştie, Cetăţile Dacice. Aştept răspuns scris şi oral.

Incinta Sacră transformată în crâşmă publică

Înainte de a rosti cele pe care le am de rostit, aş vrea să-i rog încă o dată, de data aceasta, chiar ultimativ, pe membrii Guvernului, să vină la dialogul nostru şi să răspundă ei, direct, la interpelări şi întrebări. Şi asta nu pentru că ar fi un orgoliu al nostru să fie prezenţi, aici, miniştrii plini, ci pentru că ei îşi pot asuma răspunderea în tot ceea ce spun, atunci când întrebările şi interpelările o cer. Altfel, se ajunge la situaţii paradoxale, în care se întreabă una şi se răspunde alta. Sau nu se răspunde.

Iată, am adresat domnului prim-ministru Călin Popescu Tăriceanu, în data de 16 aprilie 2007, o interpelare

în care atrăgeam atenţia asupra dezinteresului total cu care sunt tratate site-urile arheologice din zona Cetăţilor Dacice din Munţii Orăştiei. Vorbeam despre urgenţa cu care trebuie să acţionăm, pentru că nu se mai poate tolera distrugerea acestor site-uri, jefuirea lor, batjocorirea trecutului acestei ţări.

Sigur că, pentru cineva care e născut în Cotroceni sau în Ferentari sau chiar la mine, la Bârca, în aparenţă nu e atât de important ceea ce se întâmplă în Munţii Orăştiei, şi anume deteriorarea, distrugerea, pierderea acestei avuţii absolut inestimabile, pe care o reprezintă Cetăţile Dacice. Dar pentru cineva care ştie, cât de cât, ce înseamnă trecutul, în toate, inclusiv în discuţiile, chiar şi în cele politice, ca să nu mai vorbesc de cele istorice, ceea ce se întâmplă cu Cetăţile Dacice este inadmisibil.

Ei bine, Ministrul Culturii şi Cultelor mi-a răspuns, mi-a dat nişte informaţii, am primit o scrisoare şi de la Ministrul Transporturilor, că sunt nişte drumuri pe-acolo, unele judeţene, altele comunale, că finanţarea şi bugetul Ministerului Culturii şi Cultelor şi, de fapt, şi ale Ministerului Transporturilor nu pot asigura... Eu nu asta am întrebat. Eu am întrebat şi întreb: ce e de făcut, domnule prim-ministru? Şi de ce nu vă implicaţi? Nu vă mai lăsaţi pe un ministru sau pe altul, asumaţi-vă acest trecut, care e al nostru, al tuturor, şi nu avem dreptul să-l batjocorim!

Ne putem batjocori noi, pe noi, între noi, ca prezent, dar nu avem dreptul să distrugem trecutul nostru, să fim indiferenţi când e ameninţat să se piardă acest trecut. Nu se mai poate tolera această situaţie. Credeţi-mă, domnule premier!

Şi vă rog, încă o dată, domnule prim-ministru, circumscrieţi acest perimetru într-o altă constelaţie de valori. Nu e suficient că acolo e un Parc Natural – Grădiştea Muncelului – Cioclovina –, asta este pentru plante. Dar, pentru istorie, ne trebuie un Parc Naţional Arheologic. El trebuie păzit, el trebuie valorificat, statul român trebuie să se implice serios în această acţiune. Arheologii nu pot fi trataţi ca nişte membri supleanţi ai societăţii şi istoria naţională nu poate fi călcată în picioare.

Demersuri locale

La începutul acestui an la Direcţia pentru Cultură Culte şi Patrimoniu Naţional Cultural Hunedoara, la iniţiativa directorului instituţiei prof. Silvia Beldiman, s-au reunit factori de răspundere cu legătură directă cu zona Munţilor Orăştiei. S-a elaborat un program cadru de redresare a cetăţilor dacice, care a fost transmis primului ministru şi altor ministere în care se făceau propuneri concrete. Este foarte clar că, în urma elaborării acestui program, au început să se agite apele la Bucureşti şi astfel cetăţile dacilor sunt din nou în atenţia întregii ţări. Înaintea ultimei remanierii guvernamentale şi a referendumului, Preşedintele Traian Băsescu a cerut în CSAT un raport complet despre situaţia existentă în Munţii Orăştiei. Evenimentele care au urmat au împiedicat ca această acţiune să fie dusă la bun sfârşit, dar este de aşteptat ca atenţia Cotroceniului să fie în continuare îndreptată spre dezastrul de la Sarmisegetusa.

Profesoara Silvia Beldiman, iubitoare a istoriei dacilor, împătimită luptătoare a instaurării normalităţii în Munţii Orăştiei, întreţine încă de la venirea pe scaunul Direcţiei de Cultură hunedorene, starea de veghe asupra acestui dezastru. Într-o luare de cuvânt, la Conferinţa Internaţională privind combaterea traficului cu bunuri sustrase din siturile arheologice, a tras încă odată, dacă mai era nevoie, în faţa opiniei publice, un semnal de alarmă. O luare de cuvânt, în care revolta se împleteşte cu speranţa iar dezastrul cu inestimabila moştenire pe care suntem pe cale a o pierde. Reproducem integral această intervenţie cu convingerea că ea va fi înţeleasă la adevărata valoare.

Zidul plângerii

Onorată asistenţă,

Orice român ştie că se trage din daci.

Orice român ştie că istoria noastră veche e scrisă în piatră, acolo sus, în Munţii Orăştiei, prin mărturii care uimesc astăzi lumea.

Arhitectura militară şi religioasă a dacilor, fortificaţiile şi sanctuarele – adevărate repere ale unui sistem defensiv unic în arhitectura europeană

Prof. Silvia Beldiman

–, împreună cu terasele, turnurile de observație, drumurile şi sistemul de canale, răspândite pe o regiune vastă, de aproximativ 500 km^2, desenează un spațiu impregnat de spiritualitate, despre care se crede că este însuşi Kogaionul – Muntele sacru al dacilor. Nebănuite informații despre adâncurile istoriei noastre zac, cu siguranță, în tăcerea Munților Orăştiei, tulburată mai mult de detectoarele căutătorilor de comori şi mai nou, de zgomotul ATV-urilor particulare, decât de pasul arheologilor.

Recuperarea tezaurului din Munții Orăştiei prin eforturi excepționale, este un lucru admirabil în sine, deşi, după părerea noastră, situația în care ne aflăm este una pentru care mai degrabă, ar trebui să stăm cu capul plecat şi să ne întrebăm: Noi unde am fost în toți anii aceştia? Ce complicități îngrozitoare au făcut posibile astfel de atacuri la propria istorie? Pentru că, de un patrimoniu de o astfel de valoare este responsabil statul român, dar şi fiecare dintre noi, de la cel mai umil dintre locuitorii zonei, până la instituțiile cele mai înalte abilitate!

Simplu călător sau cercetător împătimit, oricine ajunge, cu greu, la Cetăți, trăieşte un sentiment de cumplită dezamăgire.

Nimic din frumusețea şi măreția civilizației dacice apuse nu-ți este revelată, nimic din rodul cercetărilor de zeci de ani nu-ți taie respirația şi nicio informație necesară şi cuprinzătoare nu-ți satisface spiritul dornic de informare.

Rămâi tu, cu peisajul superb, cu imaginația puțină sau bogată pe care o ai, pentru ca, din paginile cărților de istorie adevărată sau măsluită, să reconstitui cetate, locuiri, ateliere şi, dacă poți, să le şi populezi cu bărbați robuşti şi femei – Iele, spre care, într-un timp rău şi distorsionant, s-a abătut sabia romană.

...Până la urmă o vizită la Cetăți e un exercițiu de imaginație, aşa că nu poți să nu te întrebi: Doamne, oare nu tu ai greşit, pentru că atunci când ne-ai dat o astfel de istorie n-ai emis şi Obligația de folosință?

Da, doamnelor şi domnilor, Cetățile Dacice din Munții Orăştiei sunt prost gestionate. Lipsa unei acțiuni coerente de protecție şi gestiune, ambiguitatea Legii în legătură cu delimitarea clară a competențelor instituțiilor cu atribuții în domeniu, incertitudinile în legătură cu proprietatea asupra siturilor, nealocarea sistematică şi cronică de fonduri pentru cercetare, delimitarea şi semnalizarea siturilor, inexistența unor măsuri concrete de popularizare, punere în valoare şi valorificarea a potențialului turistic al zonei, lipsa de instrumente de constrângere a instituțiilor desemnate să se ocupe de paza şi protecția zonelor de patrimoniu şi acțiunea lor haotică şi ineficientă, dar, mai cu seamă, înființarea Administrației Parcului Natural Grădiştea Muncelului – Cioclovina care a condus la suprapune legislativă între legislația în domeniul patrimoniului şi legislația specifică mediului, cu consecințe dezastruoase pentru arheologie, au drept consecință degradarea continuă a Complexului Dacic din Munții Orăştiei şi continuarea fenomenelor de braconaj arheologic.

Toate acestea au fost concluziile întâlniri grupului de lucru „SOS Cetățile Dacice“ constituit la inițiativa D.J.C.C.PC.N. Hunedoara, din 24 ianuarie 2007, cu participarea reprezentanților următoarelor instituții: Consiliul Județean, Prefectura județului Hunedoara, Muzeul Civilizației Dacice şi Romane Deva, Administrația Parcului Natural Grădiştea Muncelului – Cioclovina, Romsilva, Inspectoratul Județean de Poliție Hunedoara, Inspectoratul Județean de Jandarmi, Inspectoratul de Stat în Construcții, Protecția Mediului, Primăriile comunelor Orăştioara de Sus, Boşorod şi Bănița, pe teritoriul cărora se află Cetățile Dacice şi Fundația „Dacia Revival“.

În urma acestei întâlnirii a fost redactat un Memoriu înaintat tuturor forurilor competente, prin care am propus următoarele:

· **achiziționarea terenurilor** din situri şi zonele de protecție ale acestora, ce sunt în proprietatea unor persoane particulare, în scopul exercitării de către stat a rolului de responsabil principal în protecția şi gestiunea acestui tip de monumente

· **finanțare** urgentă pentru **delimitarea siturilor arheologice şi semnalizarea lor**

· alcătuirea unui repertoriu arheologic pentru zona Munților Orăştiei pe **3 categorii:**

Arheologia distrusă de natură

a. **patrimoniu arheologic UNESCO**

b. **patrimoniu arheologic nominalizat în LMI 2004**

c.**patrimoniu arheologic reperat**

· **finanțare** urgentă pentru realizarea **Programului eGISpat**

· **încheierea unui protocol** între Ministerul Culturii şi Cultelor, Ministerul Agriculturii, Pădurilor şi Dezvoltării Rurale şi Ministerului Mediului şi Gospodării Apelor în **scopul scoaterii din fondul forestier a suprafețelor respective**, cu titlu gratuit şi, mai ales, **scoaterea lor din zonele de conservare specială** delimitate conform O.M. 552 al M.M.G.A.

· încheierea unui protocol cu Ministerul de Interne şi solicitarea către acesta de modificare a Legii 462/ 11.12.2003, art. 25, în sensul introducerii ca **agenți constatatori** ai contravențiilor pe **jandarmi** şi pe **polițişti**

· Având în vedere importanța patrimonială excepțională a cetăților, nu doar pentru faptul că sunt înscrise pe lista UNESCO ci, în primul rând, pentru istoria acestui neam, considerăm că acestea ar merita o atenție specială, într-un capitol aparte în legislația pe patrimoniu.

Am susținut şi susținem în continuare, împreună cu D.J.C.C.P.C.N Alba, cu care am colaborat permanent pe acest subiect, că înființarea unei Rezervații arheologice a Complexului Dacic din Munții Orăştiei, subordonată MCC, cu un statut special şi în baza unui cadru legislativ adecvat, după modelul structurii de administrație a „Rezervației biosferei Delta Dunării", ar fi soluția ideală, fapt recomandat şi de Convenția de la La Valletta (art. 2, alin. ii). Crearea unei astfel de rezervații ar stabili o ierarhizare a priorităților în cadrul zonei protejate, urmărindu-se armonizarea legislației privind protecția monumentelor cu cea din domeniul protecției mediului.

În urma acțiunii noastre, susținute admirabil de presa județeană şi națională, au apărut numeroase reacții la nivel județean (Consiliul Județean şi Prefectura) şi la nivel ministerial (MCC, MAI, Ministerul Agriculturii, Pădurilor şi Apelor, Ministerul Mediului). S-a înființat Comitetul Ştiințific de Gestiune a Cetăților Dacice de către MCC şi, cu implicarea Direcției Hunedoara, s-a elaborat un Program coerent de Gestiune care urmează a fi dezbătut şi pus în aplicare prin Ordinul Ministrului.

Rezultatele braconajului arheologic

Cu sprijinul MCC suntem pe punctul de a demara două programe importante: unul de semnalizare a tuturor monumentelor din județ, şi vom începe cu Complexul Dacic, şi al doilea, un proiect de inventariere a siturilor arheologice din județul Hunedoara.

Pe aceeaşi linie a reacțiilor pozitive la demersul nostru, Administrația Parcului Natural Grădiştea Muncelului – Cioclovina a aprobat în Consiliul Ştiințific scoaterea siturilor din zonele de conservare specială urmând a se primi avizul Ministerului Mediului, iar Ministerul Administrației şi Internelor a luat măsuri sporite de pază şi protecție.

Deşi importante şi încurajatoare, aceste reacții nu se subscriu unui program coerent de conservare integrată, care să conducă la preîntâmpinarea degradării siturilor şi a dispariției unor bunuri patrimoniale unice şi de neînlocuit care, îmbogățind câțiva căutători de comori, sărăcesc o națiune şi cultura acesteia.

Numeroase vizite de-a lungul timpului ale unor înalți demnitari şi miniştri s-au epuizat în promisiuni şi discuții sterile, fără nici un rezultat concret ulterior, instituțiile cu implicații în gestionarea Complexului Dacic şi-au pasat mereu responsabilitățile, acuzându-se reciproc de lipsa de implicare şi râurile de cerneală care au curs pe această temă, n-au făcut decât să suscite vremelnic interesul, după care, peste Cetăți s-a aşternut din nou tăcerea şi nepăsarea...

E nevoie de finanțare şi de acțiune urgentă, de care trebuie să fim capabili, pentru a da temeinicie şi consistență identității noastre istorice şi culturale, pe care o putem astăzi, adăuga ca un dar, valorilor mondiale.

Dacă va fi aşa, de-acolo de sus, de lângă zei, un popor întreg ne va zâmbi stelar, la ceasul de taină când paşii ne vor purta spre munți...

...Dacă nu, ...peste Cetăți se va aşeza din nou tăcerea şi nepăsarea noastră vinovată...!

Călătorie genetică

Dr. Napoleon SĂVESCU

Astăzi, oamenii de ştiinţă pot stabili traseul parcurs de strămoşii noştri care, acum 60.000 de ani, s-au aventurat afară din Africa pentru a coloniza planeta.

În cazul în care sunteţi curioşi să aflaţi ce drum au urmat strămoşii dumneavoastră, puteţi participa la „The Human Genome Project" (HGP), un proiect început în urmă cu 15 ani de către U.S. Department of Energy şi National Institutes of Health.

Aveţi nevoie de 107 $ cu care vă procuraţi o *trusă* de recoltare de la adresa https://www3.nationalgeographic.com/genographic/index.htmlml.

În cazul în care doriţi să aflaţi şi alte opinii, puteţi merge pe http://www.bradshawfoundation.com/journey/ pentru a vedea părerea australienilor; asta nu înseamnă că englezii nu sunt interesaţi de subiectul „Genom" ca, de altfel, chinezii, japonezii etc. Cercetările se fac cu o deosebită seriozitate, rezultatele fiind puse la dispoziţia oricui doreşte să le studieze.

În urmă cu câteva luni, am pornit şi eu în această „călătorie genetică" şi vă pot spune că nu îmi pare rău. Dar să vedem în ce constă ea.

Odată ce am trimis banii la adresa indicată mai sus, la o săptămână am primit trusa de recoltare. Aceasta conţine două „periuţe de dinţi", două eprubete şi un cod numeric de accesare a rezultatului pe internet. Două probe, la un interval de 12 ore, de pe mucoasa bucală, se trimit la un centru în Arizona, fără a se menţiona cine este furnizorul acestor „samples". În 2–3 luni, puteţi afla de pe internet rezultatul acestui test genetic.

GENOMUL conţine toate informaţiile necesare construcţiei şi dezvoltării unui organism.

Aceste informaţii sunt codate într-un DNA.

Fiecare persoană este purtătoarea unui grup specific de 46 de cromozomi: 23 materni şi 23 paterni. Aceşti cromozomi sunt „arhitecţii" organismului uman formând DNA-ul specific fiecărei persoane.

ADN/ DNA (Acid dezoxiribonucleic) – Conţine întreaga informaţie necesară „construirii" unui organism. E alcătuit din secvenţe lineare de mici molecule (nucleotide, numite şi „cărămizile vieţii"), a căror ordine şi poziţie specifică în genom codifică informaţia cuprinsă de DNA.

Să ne imaginăm că într-un oraş (într-un DNA) sunt 46 de biblioteci (CROMOZOMI) care conţin toate informaţiile privitoare la construcţia şi organizarea oraşului. Sunt necesari doar 23 de arhitecţi/cromozomi pentru construcţia oraşului. În fiecare bibliotecă sunt albume cu planurile specifice unei anumite operaţiuni referitoare la acest oraş, albume numite GENE. De regulă, avem în fiecare bibliotecă câteva mii de astfel de albume/cărţi numite GENE. Numărul total de gene /cărţi într-un organism uman nu e mai mare de 30.000, cu mult mai puţine decât s-a presupus iniţial. La oameni, aceste informaţii genetice sunt transmise de la părinţi la copii, fiind folosite numai cele dominante (cele care convin organismului la un moment dat) şi care determină nu numai – să spunem – culoarea ochilor, înălţimea, forma atletică a fiecărei persoane, dar şi susceptibilitatea la diferite infecţii.

Există o singură excepţie de la această regulă; excepţia este cromozomul „Y". Acesta este trecut de la tată la fiu, neschimbat, din generaţie în generaţie. Neschimbat, în cazul în care nu a intervenit o MUTAŢIE. Mutaţia reprezintă o mică schimbare, întâmplătoare, de obicei care nu răneşte organismul, dar care se perpetuează, fiind astfel transmisă de la tată la fiu, în familia acestora, din generaţie în generaţie, pentru mii şi mii de ani. Ei bine, când geneticienii identifică un astfel de *marker*, ei îi pot urmări deplasarea geografică pe harta lumii. Fiecare astfel de marcăr este esenţial pentru începutul unei noi ramuri din acest trunchi al arborelui rasei umane. Astfel, s-a putut vedea traseul urmat de diferite triburi plecate din Africa şi împrăştiate peste tot în lume pe perioade de milenii.

HAPLOGRUPUL reprezintă un grup de ramificaţii (linii) genetice care au în comun o mutaţie sau un set de mutaţii specifice indivizilor din grupul respectiv. Haplogrupurile sunt definite de mutaţii care se produc într-un anumit loc şi timp şi care au în mod caracteristic distribuţii geografice reprezentative pentru epoca şi amploarea migraţiilor. Lunga călătorie a acestei ramuri a fost în continuare determinată de variaţiile climaterice ca, de exemplu, preponderenţa gheţii în acea perioadă. Oamenii au fost împinşi să caute refugii spre zone mai calde, spre sud, în Balcani, dar şi în Spania şi Italia.

În momentul de faţă, este dificil pentru geneticieni să aprecieze numărul total de haplogrupuri existente, deoarece oamenii de ştiinţă nu au destule informaţii despre noi. Cu cât vor fi mai mulţi participanţi la

proiectul GENOM, cu atât aceste informații vor fi mai complexe.

Introducere în istoria descoperirilor genetice:

1866 – Studiul DNA-ului
Gregor Mendel publică rezultatele studiilor sale cu privire la factorii moştenitori la mazăre.

1950 (şi anii următori din deceniul 5) – Maurice Wilkins (1916–), Rosalind Franklin (1920–1957), Francis H. C. Crick (1916–) of Britain and James D. Watson (1928–) descoperă structura chimică a DNA-ului, deschizând astfel o nouă ramură a ştiinței – biologia moleculară.

1957 – DNA polymerase
1963 – DNA segmentare

1966 – Este descoperit Codul Genetic

1983 – Barbara McClintock (1902–1992) din S.U.A. primeşte Premiul Nobel pentru descoperirea faptului că genele îşi pot schimba poziția înăuntrul cromozomilor.

Românului George Emil Palade i se conferă, în 1974, Premiul Nobel pentru descoperirea Ribozomilor.

La sfârşitul anilor '80 – o echipă internațională de oameni de ştiință începe proiectul de cercetare şi înregistrare a genomului uman planetar: „project to map the human genome".

1990 – Terapia cu Gene este folosită pentru prima dată la un pacient.

1993 – Dr. Kary Mullis descoperă tehnica de PCR, pentru care primeşte Premiul Nobel .

1994 – FDA aprobă prima inginerie genetică în alimentație – roşiile FlavrSavr fiind cele care vor avea, astfel, un gust mai bun şi o viață mai lungă în aprozare.

1997 – Oaia Dolly – primul animal adult clonat.

1998 – Scandalul Clinton/ Lewinsky are la bază dovada de necombătut DNA.

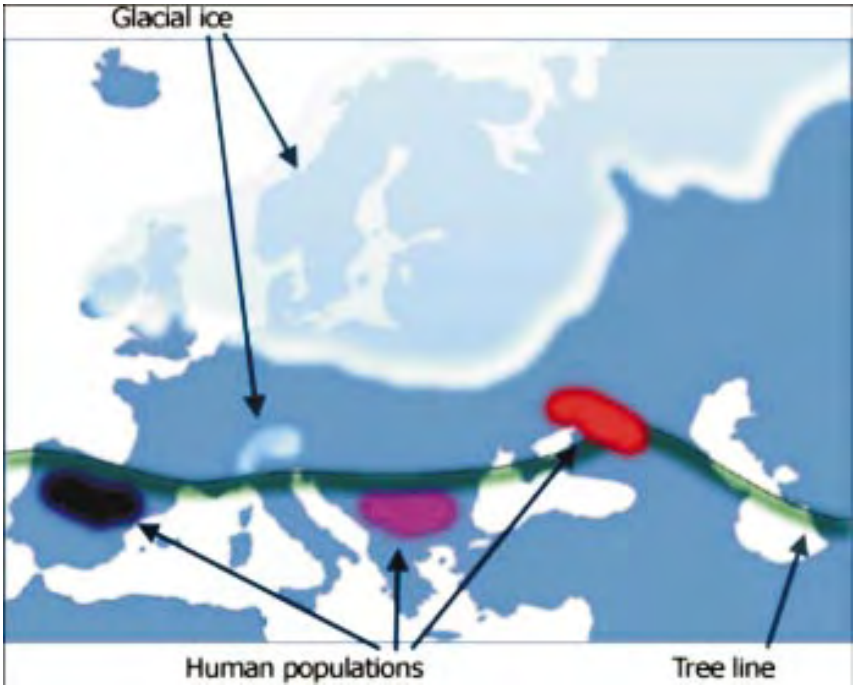

Harta Europei în timpul Paleoliticului, respectiv în urmă cu 18.000 de ani, când era prinsă în ghearele ultimei glaciațiuni.

2000 – J. Craig Ventor, împreună cu Francis Collins, anunță secvențele întregului genom uman.

Să ne întoarcem acum la călătoria noastră genetică.

Haplogrupurile au devenit o sursă de interes pentru cei care au început să studieze cromozomul Y şi implicațiile studiului acestuia asupra originii noastre ancestrale.

Azi, este cunoscută evoluția primatelor şi faptul că, milioane de ani în urmă, cimpanzeii, gorilele, gibonii şi urangutanii s-au împrăştiat din arborele nostru, al primatelor.

Noi, oamenii (hominoizii), am mers într-o direcție diferită de evoluție şi, în final, din mai multe linii de evoluție, a supraviețuit numai o ramură, cea a lui *sapiens sapiensis*; neanderthalienii au fost una din ramurile ultime de dispariție.

Având originea în Africa, omul modern de azi s-a răspândit peste tot în lume adaptându-se la condițiile climatice şi geografice. Aceste adaptări pot fi văzute prin culoarea mai deschisă sau mai închisă a pielii (datorită cantității mai mari sau mai mici de soare pe care o primeşte), construcția corporală (cei din zona arctică căutând să-şi mențină temperatura corpului, alții din zonele muntoase căutând să-şi adapteze corpul la o cantitate mai mică de oxigen).

Dar ce este RNA-ul ?

El ar reprezenta o bibliotecară care îți caută o carte de care ai nevoie şi chiar ți-o şi copiază, oferindu-ți copia. Uneori, mici greşeli pot apărea la copiere, greşeli care se pot transmite din generație în generație. Acestea sunt *mutațiile.*

Mutațiile totale pe care le-a suferit un grup de persoane de-a lungul miilor de ani formează un *trib* numit „Haplogrup".

Cu acest minim de cunoştințe genetice, să ne continuăm călătoria.

Harta # 1

Harta aceasta este a Europei în

timpul Paleoliticului, respectiv în urmă cu 18.000 de ani, când continentul era prins în ghearele ultimei glaciațiuni.

Gheața, a cărei grosime era de 2 kilometri, acoperea cea mai mare parte a nordului Europei şi Munții Alpi. Nivelul mărilor şi oceanelor era cu circa 150 metri mai jos ca astăzi, coasta marină având un cu totul alt aspect. De exemplu, Britania şi Irlanda erau conectate la continent, Marea Mediterană nu comunica cu Oceanul Atlantic, Italia era şi ea legată de coasta Dalmației, iar Peninsula Balcanică era conectată printr-o pânză de pământ la Anatolia (Marea Tracică/Egee neexistând încă).

Toate acestea nu sunt arătate pe harta de mai sus.

Ceea ce ne interesează sunt cele trei grupuri de populații existente la sudul calotei glaciare.

Harta # 2

În urmă cu 12.000 de ani, temperatura globului creşte, gheața începe să se topească treptat, pământul redevenind mult mai propice plantelor şi animalelor.

Neanderthalezii dispar în urmă cu 14.000 de ani lăsând triburile nomade de Cro-Magnon, în căutarea hranei, să-şi părăsească cele trei locații: Peninsula Iberică (genomul „R1b"), central europenii (genomul „I") de la sud de Carpați, şi cel est- european („R1a"din zona Massagetică de mai târziu).

Aceste trei grupări umane, în locurile lor de refugiu din perioada glaciară, au suferit mutații caracteristice care se disting pe Haplogrupurile care-i şi reprezintă: R1b, I şi R1a. Părăsindu-şi locurile de refugiu, ei se propagă în toată Europa reprezentând şi azi 80% din populația europeană.

În urmă cu 8.000 de ani, oamenii Neoloticului din Orientul Mijlociu, dezvoltând o nouă tehnologie a agriculturii, încep să pătrundă în Europa, prin Balcani, pe pânza de pământ ce lega Europa de Anatolia şi care va fi înghițită de ape în urmă cu 6.800 de ani. Aceste noi Haplogrupuri sunt: E3b, F, J2 şi G2.

Harta # 3

Aceste Haplogrupuri Neolitice sosesc în valuri, în perioade de timp diferite, fiind şi astăzi găsite predominant de-a lungul coastei Mării Mediterane. Ele reprezintă până în zilele noastre 20% din populația Europei. Este interesant de ştiut că tehnica agriculturii adusă de ei se va răspândi mult mai departe decât cei care au inventat-o.

În urmă cu 4.500 de ani soseşte, dinspre Munții Urali, Haplogrupul N3, cel care va da naştere limbii finno-ugrice.

= **Membrii haplogrupului R1b,** definit de M 343, sunt descendenții direcți ai primilor oameni moderni europeni, numiți generic drept oamenii de Cro-Magnon. Aceştia au ajuns în Europa acum 35.000 de ani, într-o perioadă în care neanderthalienii încă populau regiunea. Purtătorii

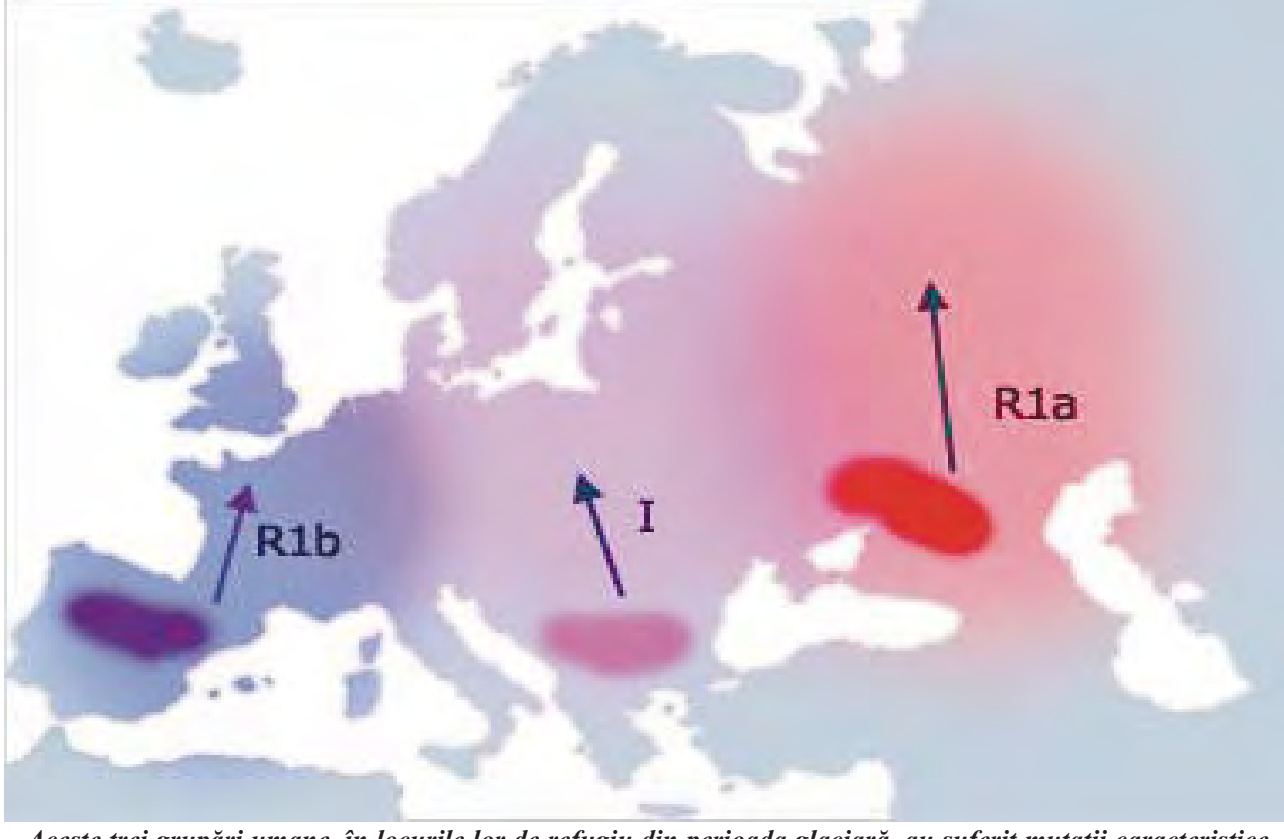

Aceste trei grupări umane, în locurile lor de refugiu din perioada glaciară, au suferit mutații caracteristice care se disting pe Haplogrupurile reprezentative: R1b, I şi R1a. Părăsindu-şi locurile de refugiu, ei se propaga în toată Europa reprezentând şi azi 80% din populația europeană.

marcărului M343 țeseau haine şi construiau colibe pentru a rezista climei reci din Paleoliticul superior. Ei utilizau unelte relativ sofisticate, din piatră, os şi fildeş. Bijuterii, obiecte cioplite şi elaborate picturi rupestre colorate stau mărturie pentru surprinzător de avansata cultură Cro-Magnon din timpul ultimei ere glaciare. Când clima s-a încălzit, grupuri omogene din punct de vedere genetic au recolonizat Nordul, astfel încât 70% dintre bărbații din sudul Angliei fac parte din R1b, la fel ca în anumite părți ale Spaniei şi Italiei, unde ponderea lor este tot de peste 70 de procente.

= **Membrii Haplogrupului „I“** au ajuns în Europa în urmă cu 60.000 de ani, ca urmare a liniilor genetice: *M168 — M89 — M170*. Astăzi, membrii acestui Haplogrup pot fi găsiți în partea centrală şi sud-estică a Europei, ei fiind cei ce vor da naştere la 45% din populația Scandinaviei, vikingilor şi celților.

Acum, când sunteți posesorii cunoştințelor de bază cu privire la formarea populației europene, vă invit să ne continuăm călătoria genetică .

Să vedem ce rezultate am primit din punct de vedere al genomului căruia îi aparțin: rezultatul pentru mine a fost.....„I“ sau, mai corect, ***I1b***.

Istoria strămoşilor mei începe în urmă cu 60.000 de ani când unul dintre ei, Marcărul **M 168**, se aventurează afară din Africa. Ce l-a determinat la această aventură nimeni nu ştie precis; poate o climă mai bună, cu mai multă umiditate, poate spiritul de aventură care, ca şi pe mine, zeci de mii de ani mai târziu, mă va determina să ajung în America. Numărul total de Homo Sapiens la acea dată nu era mai mare de 10.000. Uneltele folosite de ei în acea perioadă erau confecționate din piatră, dar spiritul artistic nu le lipsea.

Antropologia şi arheologia ne sugerează că omul modern a apărut în Africa în urmă cu 200.000 de ani iar migrația în afara continentului a început cam cu 60.000 de ani în urmă. Bărbatul care a dat naştere marcărului genetic care mă caracterizează a trăit undeva în nord-estul Africii, undeva prin Rift Valley, prin Etiopia de azi sau Kenia ori Tanzania, în urmă cu 79.000 de ani. De ce oare acest strămoş al meu s-a aventurat afară din Africa rămâne o întrebare la care nu cred că vom avea un răspuns sigur. Probabil că fluctuațiile climaterice au jucat un rol important în acest exod. S-a întâmplat ca, în Europa, calota glaciară să înceapă să se topească determinând – şi în Africa – încălzirea temperaturii şi creşterea umidității locale. Părți ale neospitalierei Sahare devin peste noapte locuri fertile, deşertul transformându-se în savană. Animalele încep să populeze acest nou coridor de verdeață determinând şi migrația vânătorilor. Strămoşii mei, urmărind animalele şi climatul mai bun din aceste zone, vor începe să se mute în aceste noi locuri. În plus, la aceste schimbări se adaugă şi faptul că strămoşii au dezvoltat o nouă capacitate intelectuală: cea de comunicare verbală, aparent

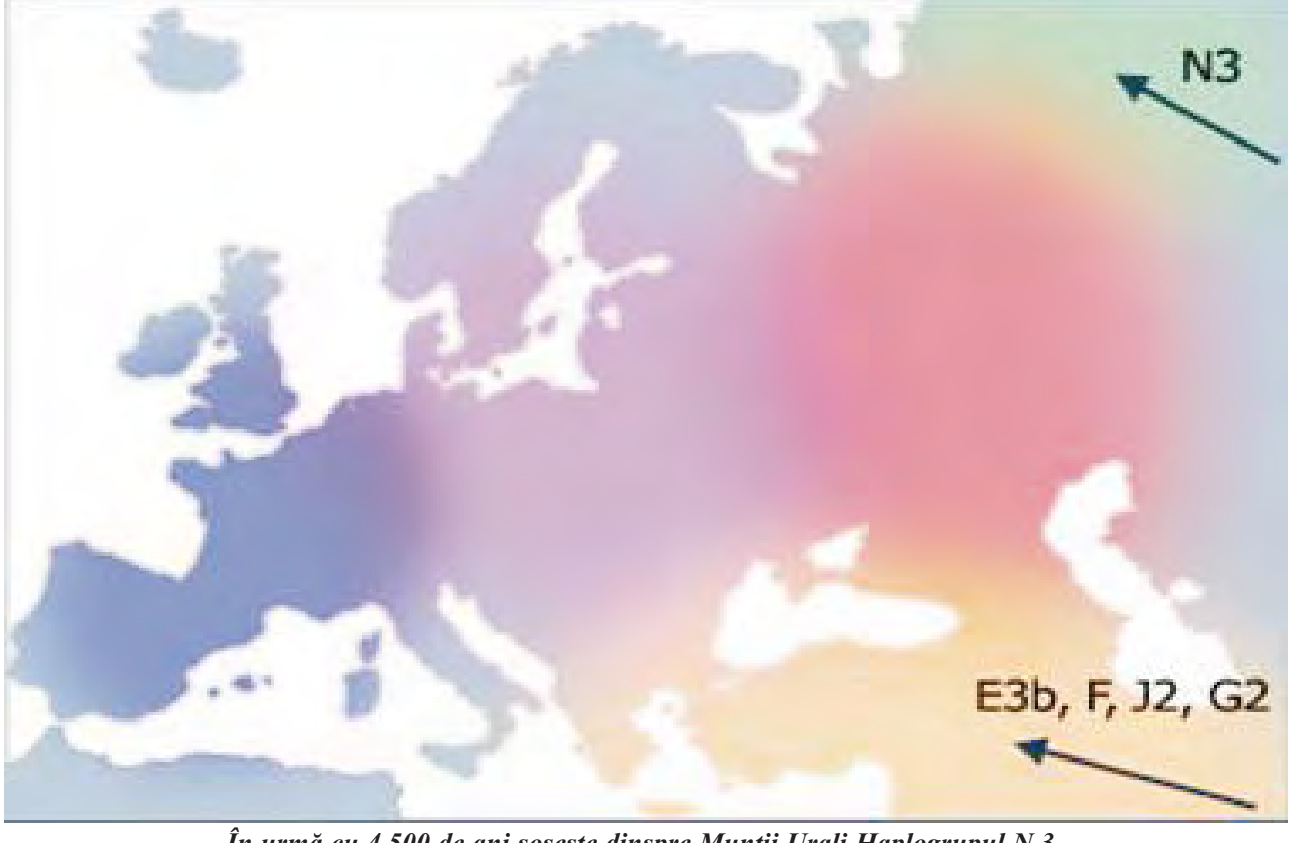

În urmă cu 4.500 de ani soseşte dinspre Munții Urali Haplogrupul N 3, cel care va da naştere limbii Finno-Ugrice.

inexistentă înainte, dându-le acum un avantaj major față de primatele existente anterior. Perfecționarea uneltelor şi a armelor, posibilitatea de a planifica şi coopera unii cu alții, cât şi creşterea capacităților de explorare a resurselor, au permis oamenilor moderni o mai rapidă migrare spre noi teritorii, explorarea noilor resurse, dar şi înlocuirea altor ominide.

Un nou pas îl reprezintă migrarea marcărului **M 89** spre Orientul Mijlociu, marcăr care se găseşte într-un procent de 90-95% în populația neafricană.

În urmă cu 40.000 de ani, clima se schimbă din nou începând să fie mai răcoroasă şi mai secetoasă. Nordul Africii este afectat destul de drastic şi pășunile înfloritoare ale Saharei redevin deşert, astfel că, pentru următorii 20.000 de ani, clima nu va mai fi propice vieții. Având deşertul în fața lor, strămoşilor mei nu le-au rămas decât două opțiuni: să rămână pe loc în Orientul Mijlociu ori să continue explorarea lumii (reîntoarcerea în Africa nefiind o opțiune). Astfel, în timp ce unii dintre descendenții lui M 89 rămân pe loc, cei mai mulți pornesc după turmele de bufalo, antilope şi mamuți, spre zonele Iranului de azi, în timp ce alții îşi vor continua migrația spre stepele din centrul Asiei. Un mic grup însă, va continua să se deplaseze spre nord, din Orientul Mijlociu spre Anatolia şi de acolo, pe pânza ce încă lega Peninsula Balcanică de Anatolia, spre Europa, reprezentând noul marcăr **M 170**.

Astfel, îmi găsesc strămoşul M 170 ca stăpân al Balcanilor în aşa-zisa Cultură Gravettiana din paleoliticul superior şi care se va răspândi spre nordul Europei. Cultura Gravettiana îşi ia numele de la site-ul arheologic La Gravette, din Franța, unde uneltele găsite erau diferite de cele ale Culturii Auriganaciene. Cultura Gravettiana este cunoscută şi prin sculpturile de femei voluptoase, probabil zeități feminine. Bărbatul care aparține markărului M 170 se naşte în urmă cu 20.000 de ani, într-una din zonele de refugiu din sudul Munților Carpați, undeva prin Balcani, când ultima glaciațiune avea loc în Europa. Pe măsură ce calota glaciară începe să se topească, acum 15.000 de ani, se desprinde din M 170 marcărul I 1b care va începe să-şi părăsească locurile de refugiu şi să se deplaseze spre nord, jucând un rol esențial în repopularea nordului Europei. Vikingii, celții – ca de altfel 45% din populația scandinavă – sunt parte din acest Haplogrup **I1b**, de asemenea responsabil pentru formarea populației centrale şi sud-est europene.

Faptul că, în sens biologic, genetic, „Noi nu suntem urmaşii Romei“ este azi foarte clar. Ex-romanii, ca mai toată Europa de Vest, aparțin grupului genetic R1b, în timp ce populația de azi a țării noastre aparține majoritar Haplogrupurilor I 1b şi R1a.

În acest caz când, după unii latinomani, suntem considerați urmaşi ai soldaților lui Traian, cine greşeşte: lingviştii şi istoricii români sau geneticienii ?

Vă lăsăm pe dumneavoastră să decideți.

În final, îmi vin în minte cuvintele filozofului englez Antony Hope:

„A explica adevărul oamenilor care nu sunt structurați mental să-l înțeleagă este similar cu a promova incultura“.

Cu tot respectul pentru părerile unor latinomani, îmi permit să afirm că, la nivel intelectual, dânşii, negând evidențele, dau dovadă de un diletantism cras. În plus, a nu cunoaşte istoria țării care te-a plămădit pe tine şi pe strămoşii tăi, este o frondă adusă celor 237,502 kilometri pătrați, în care trăieşte un popor spre care, cu veacuri în urmă, se uitau cu respect toate cancelariile Europei.

Călătoria genetică a autorului articolului, dr. Napoleon Săvescu

Interviuri care fac istoria

Nu există nicio îndoială, brățările sunt ale dacilor!

Interviu realizat de Vladimir BRILINSKY

Cine sunteți dumneavoastră, doamnă dr. Barbara Deppert Lippitz ?

Eu sunt un arheolog liber. Nu un dac liber, cum se spune pe la voi, ci un arheolog liber. Sunt expert autorizat şi oficial de peste 30 de ani şi îmi desfăşor activitatea în cadrul Camerei de Comerț din Frankfurt. În general, particip la expertize cerute de guvernele unor țări, de muzee sau de colecționari privați. De asemenea, sunt invitată la foarte multe conferințe unde expun în special rezultatele cercetărilor mele. Lucrez, de asemenea, pentru tribunalele care cer expertize, în unele procese care au ca subiect obiecte de patrimoniu, la fel şi pentru companiile de asigurări. Bineînțeles că domeniul meu de activitate nu se limitează doar la bijuterii antice, ci la o paletă mai largă de obiecte de patrimoniu. Însă am studiat şi am publicat peste 1.500 de bijuterii din aur şi toate acestea au venit în urma unor studii deosebit de aprofundate care pot dura foarte mult timp, în funcție de problematica ridicată de fiecare în parte. Am avut astfel ocazia să mă specializez în analizarea tehnicii şi a stilului în care erau lucrate aceste obiecte, a stilului care este influențat de tehnică. Am acumulat atâta experiență, încât îmi pot permite să deosebesc un fals de o lucrare autentică şi am reuşit să învăț chiar trucurile folosite de falsificatori. Ca expert german de obiecte de patrimoniu, prin semnătura pe care o dau pentru o expertiză, prin ştampila pe care o aplic, eu trebuie să garantez corectitudinea timp de 30 de ani purtând în acest timp o responsabilitate importantă. Dacă un profesor universitar spune astăzi un adevăr care mâine nu mai este valabil, este una, dar ca eu să girez o eroare este practic imposibil. Nu îmi pot permite să fac greşeli şi până în acest moment nu am avut nicio problemă în acest sens. Mi-au trecut prin mână, aşa cum vă

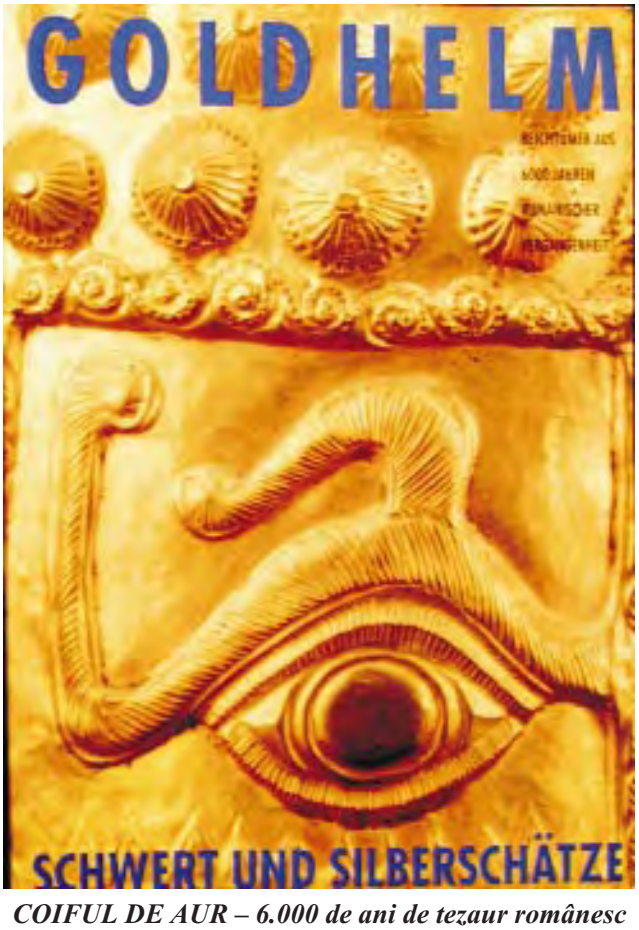

COIFUL DE AUR – 6.000 de ani de tezaur românesc

spuneam, peste 1.500 de obiecte de aur iar, cantitativ, este greu de exprimat. Cea mai mare cantitate am expertizat-o la cererea guvernului suedez şi acolo erau peste 35 de kilograme de aur. Era vorba de o colecţie de obiecte de aur ce urma să fie achiziţionată de Muzeul Naţional din Stokholm, iar printre ele se strecuraseră şi câteva falsuri pe care le-am depistat după o analiză atentă.

Cam câte obiecte provenind din spaţiul traco-geto-dac aţi avut ocazia să analizaţi ?

Cu ocazia unei expoziţii care a avut loc în Germania în 1994, care cuprindea obiectele de tezaur din România, am fost editoarea unui catalog, o lucrare de referinţă pentru istoriografia românească, intitulat sugestiv „**COIFUL DE AUR – 6.000 de ani de tezaur românesc**“ la care am devenit, prin hazard, şi coautor. Cum am ajuns în această situaţie? Majoritatea intrărilor şi descrierilor din acest catalog au fost făcute de istorici români cu care am colaborat excelent. Din păcate, lipsea din catalog tocmai perioada tracică pe care nu o scrisese nimeni. Atunci, eu am ales să scriu acest capitol şi am început să studiez temeinic obiectele de aur din acea perioadă.

Demonstrând autenticitatea

Astfel m-am familiarizat cu această problemă care m-a pasionat foarte mult. Am reuşit să identific în acest studiu o continuitate şi nu neapărat una de natură tehnică, pentru că influenţa tehnică vine mai mult din moştenirea celtică, ci una artistică, a motivelor care, prin tradiţie, au rămas. Este vorba în special de motivul şarpelui asupra căruia o să revenim, care este prezent în arta traco-geto-dacă, datorită în special, strânsei legături dintre om şi natură. Când cineva coabitează cu natura, este influenţat de cu totul şi cu totul alte reguli, iar aceste reguli îi dirijează printre altele şi creaţia artistică. Acest lucru este valabil mai ales în cazul acestor brăţări de aur pe care le-am studiat de mai mulţi ani şi care sunt o expresie vie şi de necontestat a personalităţii artistice a meşterilor daci.

Care sunt principalele argumente pentru care dumneavoastră susţineţi autenticitatea acestor brăţări ?

Principalele argumente vin din însăşi tehnica lor de prelucrare. Această tehnică este atât de specială, încât este imposibil de falsificat. Dacă astăzi cineva învaţă prelucrarea aurului, o învaţă în tehnica modernă şi nicidecum în tehnica forjării, în care au fost confecţionate aceste brăţări. De mult timp, în lume, această tehnică de prelucrare a aurului a dispărut. Ea este dificil de învăţat, dificil de aplicat în zilele noastre. Această tehnică a forjării şi a prelucrării prin lovire cu ciocanul este caracteristică, fără îndoială, perioadei antice în care acestea au fost confecţionate. Al doilea argument ne este adus de brăţara pe care am botezat-o cu mare încântare „Mica Pariziană“. Ea are o lucrătură cu totul şi cu totul specială, foarte rară, foarte

frumoasă şi imită desenul de pe un fragment de brățară de argint aflat într-un muzeu vienez, dar acest fragment nu este expus şi nici publicat în literatura de specialitate, aşa că bijutierul care ar fi putut confecționa această brățară nu avea de unde să cunoască şi să copieze desenul de pe cea de argint. Astfel, nu există niciun argument care să ducă spre nişte copii moderne a brățărilor. Toate argumentele care vin în acest sens nu au niciun suport credibil şi ştiințific, ci doar de ordin speculativ. Şi, când spun acest lucru, nu am nicio îndoială.

Şi totuşi există voci chiar şi printre cercetători, istorici şi arheologi care încearcă să susțină varianta falsului. Ce credeți despre acest curent al cărui reprezentant principal este profesorul Constantin Preda ?

Am remarcat că, mai nou, în România au apărut peste noapte, mulți „specialişti" în aur, dintre care o parte consistentă nu au avut vreodată în mână o piesă de aur. Este foarte uşor să emiți teorii referitoare la aur, dar când este vorba de tehnica prelucrării acestuia, lucrurile se complică, mulți dintre ei nereuşind să dea răspunsuri concrete şi valabile la întrebările care apar. În cazul profesorului Preda, nu putem vorbi de faptul că nu ar fi un specialist consacrat, dar dânsul îşi creionează întreaga teorie, începând cu o falsă informație, pe baza unei greşeli. El spune că niciodată nu a fost găsit vreun obiect de aur sau vreo comoară într-o cetate dacică, întărind cu argumentul că până acum nu au fost găsite brățări sau alte artefacte de aur la Sarmizegetusa Regia. Aceasta reprezintă prima greşeală. Ştim deja cu exactitate că brățările nu au fost descoperite la Sarmizegetusa, ci în vecinătatea acesteia, pe un alt deal, în locul numit Căprăreața, ceea ce reprezintă o diferență între realitate şi „realitatea" pe care o prezintă domnul Preda. În consecință, el nu a fost bine informat sau nu a dorit să fie bine informat. În altă ordine de idei, în arheologie se nasc nişte reguli care pot să aibă valabilitate sute de ani, dar este suficientă o singură descoperire care să răstoarne aceste reguli. Este şi cazul acestor brățări. Se cunoşteau, până acum, doar brățări spiralice de argint şi bronz. Nimeni, cu excepția lui Florin Medeleț, nu intuia existența celor de aur. Unii chiar excludeau posibilitatea ca ele să existe. Iată că a venit această descoperire a

brățărilor de aur care răstoarnă teoriile vechi şi aduce noi dovezi care completează istoria metalurgiei antice. Şi tocmai aceste dovezi sunt respinse de domnul Preda, total nejustificat. La fel de nejustificată este şi părerea dânsului, conform căreia monedele de tip koson ar fi bătute în Evul Mediu. Este o idee stupidă care nu are niciun fel de suport ştiinţific şi care a fost combătută, nu o dată, cu argumente solide. Vedeţi dumneavoastră, mulţi din arheologii români au trăit, au cercetat şi au creat pe timpul comunismului şi, de multe ori, munca lor a fost rodul constrângerilor la care erau supuşi. Prea puţin se lucra cu mijloace moderne şi prea puţin exista deschiderea la nou. Trebuie să înţelegem că adevăruri valabile 40–50 de ani pot să-şi piardă valabilitatea printr-o descoperire şi de aceea lumea arheologică trebuie să fie pregătită, în orice moment, la a răsturna, dacă este cazul, nişte valori care odată erau valabile.

În cadrul conferinţei pe care aţi susţinut-o la Muzeul Naţional de Istorie, aţi făcut o afirmaţie surprinzătoare. Cinci brăţări, cinci meşteri diferiţi. Cum aţi ajuns la această concluzie?

Ştim foarte bine că fiecare artist lucrează în maniera sa proprie, are propriul său stil, chiar dacă există nişte şabloane. Am examinat aceste brăţări foarte atent, încercând să descopăr amprenta pe care fiecare meşter a lăsat-o asupra fiecărei operaţiuni făcute la confecţionarea lor. Am căutat să înţeleg această amprentă, această scriere a artistului care lucrează în aur şi care este determinată, în primul rând, de uneltele pe care le utilizează. Este cert că, la confecţionarea brăţărilor, s-au folosit, de exemplu, ştanţe sau poansoane şi aceasta este încă o dovadă a autenticităţii lor. Ele nu au fost realizate prin turnare într-o matriţă, cum s-ar putea realiza, în cazul unor presupuse falsuri, în zilele noastre. În acest caz deci, unii dintre artişti utilizează poansoane rotunde, iar alţii ovale. Acest lucru l-am determinat după analizarea tuturor desenelor de pe palmetele şi protomele brăţărilor. Acestea diferă, de la o brăţară la alta, chiar dacă toate au aceeaşi simbolistică, cea a şarpelui. Este adevărat că simbolul şarpelui este prezent în mitologia antică, a lumii trace, dar acest simbol capătă cea mai mare forţă în Dacia, prin prezenţa sa, masivă, în reprezentările artistice din bronz,

argint şi acum, cu totul şi cu totul strălucitor, din aur. De o importanţă capitală pentru rezultatele la care am ajuns, a fost studiul pe care regretatul istoric Florin Medeleţ l-a realizat asupra brăţărilor de argint descoperite în arealul carpato-danubian. La momentul realizării acestui studiu, autorul a manifestat o largă deschidere către nou, o atentă analiză a manufacturării acestora şi o perfectă integrare a brăţărilor în contextul istoric.

Cum caracterizaţi dumnea-voastră integrarea acestor brăţări de aur în contextul istoric şi ce reprezintă ele pentru istoria noastră ?

Dacă intrăm în camera tezaurului de la Muzeul Naţional de Istorie, putem să citim ce a însemnat aurul de-a lungul istoriei voastre milenare. După părerea mea, sunteţi singura ţară din Europa care are istoria scrisă în propriul său aur. Şi asta este un lucru rar şi excepţional de care puteţi să fiţi mândri. Probabil că numai în America de Sud, la Bogota, în celebrul muzeu al aurului putem vedea expus aurul indienilor, dar acesta reprezintă doar o parte a istoriei lor şi nu o întreagă istorie gravată în aur, aşa cum aveţi voi. Nici la Luvru, nici la British Museum şi nici în muzeele din Statele Unite, nu găsim aşa ceva ca în muzeul dumneavoastră de istorie. Sigur că există multe exponate de aur în aceste muzee, dar ele aparţin şi altor culturi, decât a ţărilor respective. Este regretabil că voi, românii, nu aţi profitat de această istorie scrisă în aur, aşa cum aţi fi meritat. Şi, când spun aţi fi meritat, mă gândesc la ceea ce istoria voastră a însemnat pentru Europa, la forţa pe care aurul vostru a avut-o în construirea unei civilizaţii demne de marile civilizaţii ale lumii. Iar ce este interesant pentru această galerie a aurului este faptul că aici nu găsim aur cumpărat sau obţinut prin cuceriri, ca în celelalte muzee ale lumii. Aici vorbim, în exclusivitate, de aur autohton. Revenind la ce înseamnă brăţările pentru istoria voastră, în primul rând, ele sunt o dovadă că dacii prelucrau propriul lor aur. Iar în al doilea rând, ele probează că dacii aveau mult aur. Analizele de laborator, efectuate la Institutul de Fizică Nucleară de la Măgurele, nu pot fi contestate de nimeni şi ele arată amprenta aurului din Munţii Apuseni. Perioada dacică a însemnat, categoric, şi mult aur, râvnit de toată lumea antică. Romanii ştiau

„Mica Pariziană“

bine de existența acestei bogății imense, iar războaiele lor au avut ca scop, în primul rând, îmbogățirea. La cucerire, romanii s-au îmbogățit consistent atât cu aurul public, cât şi cu cel privat. Apoi, aceste brățări demonstrează, fără îndoială, potențialul creativ al meşterilor daci. Ne demonstrează că aceşti veritabili artişti orfevrari ai Daciei prelucrau aurul cu o lejeritate şi cu o dexteritate nativă, asemenea copiilor care se joacă cu plastilina sau cu lemnul cioplit. Înțelegeți că ei se jucau cu aurul, într-o obişnuință şi o tradiție cotidiană. Dacii aveau o experiență solidă în prelucrarea aurului, o tradiție moştenită, am putea spune.

Dacă este să încadrăm acest eveniment al descoperirii şi cercetării acestor brățări în istoria europeană, putem spune, acum, fără nicio îndoială, că aurul dacic şi-a găsit definitiv locul în cronologia exploatării, prelucrării şi utilizării aurului, în contextul istoric european. Continuatori ai tradițiilor celților, care erau adevărații stăpâni ai prelucrării metalelor, dacii au desăvârşit măiastra artă a prelucrării aurului. Pe harta Europei, alături de aurul scandinav, german sau spaniol, cel dacic se integrează perfect completând un mare gol, existent până în acest moment. De ce ? Pentru că aceste brățări reprezintă capodopere ale orfevrăriei europene. Putem spune că bijuteriile de argint nu sunt foarte importante. Ele se supun unui anumit standard pe care îl găsim în toată Europa, este adevărat, cu mici variațiuni, iar tehnica prelucrării argintului, în bijuterii sau obiecte de cult, nu reprezintă o surpriză. Putem să le apreciem din punct de vedere al desenului şi al formelor, dar nu al tehnicii, aşa cum este cazul la brățările de aur. Aici intervine unicitatea şi valoarea lor care le dă dreptul să fie numite capodopere.

Sunt unii istorici care susțin că dacii nu aveau şi nu prelucrau aur. Cum putem să înțelegem acest curent ?

Aceasta este încă o idee stupidă, vehiculată în istoria voastră. Aşa cum putem vedea, în traseul aurului din tezaurul românesc, acest teritoriu a fost în toate epocile foarte bogat în aur. Au fost găsite artefacte de aur, răspândite de-a lungul istoriei voastre, mai numeroase decât în alte țări, aşa cum spuneam. Dincolo de granițele voastre, exista o regulă bine stabilită. Aurul costa foarte mult, iar munca, pentru prelucrarea lui, era enormă, cu mari sacrificii. Ceea ce aici nu a fost cazul. Aur se găsea, iar mâna de lucru era asigurată de meşteri pricepuți, cu o veche tradiție. Aurul se prelucra, în aceste ținuturi, din neolitic şi era aur extras din Munții Apuseni. Priviți această panoplie a aurului. Aveți în acest tezaur peste 6.000 de ani de istorie a aurului. Este istoria voastră şi numai cine nu vrea nu o priveşte la adevărata ei valoare. Din neolitic, din perioada bronzului, a fierului, din perioada dacică, din cea a influențelor elenistice, din cea romană, din cea a migrațiilor şi continuând cu Evul Mediu şi epoca modernă, totul s-a bazat pe una şi aceeaşi tradiție a prelucrării aurului autohton.

În final, după această lecție de istorie asupra aurului autohton, ce credeți, suntem noi urmaşii Romei, aşa cum este scris în istoria oficială a românilor ?

Nu, aceasta este o altă greşeală, voi sunteți cu siguranță urmaşii dacilor. În primul rând că romanii au venit, au luat aurul, au stat o perioadă şi au plecat. Este adevărat că au lăsat şi câteva urme prin această trecere temporară pe teritoriul dac. Au lăsat puțină latină, pentru că latina era limba oficială, au lăsat ceva monumente, expresie a recunoscutei culturi romane şi foarte puține obiceiuri, dar ei nu au putut să schimbe structura poporului dac, până la plecarea lor şi nici după aceea. Poporul român care, desigur, a suferit şi alte influențe, se deosebeşte radical de cel italian. Este mult mai ospitalier, mai jovial, mai comunicativ. Observați legătura românilor cu natura: este una mult mai profundă decât a celorlalte popoare europene. Şi aceasta este cea mai importantă moştenire păstrată de la daci. Dacii erau una cu natura. Natura era viața lor iar viața lor era natura. Să revenim puțin la şerpii stilizați din brățările de aur. Nu ştiu dacă ați văzut vreodată un schelet de şarpe cu vertebrele deosebit de elastice. Acest schelet se regăseşte în stilizarea palmetelor care continuă vârfului fiecărei brățări. Numai o legătură extrem de puternică a omului cu natura ar fi putut reuşi să determine o astfel de realizare remarcabilă. Aşa că voi, poporul român, puteți să vă mândriți cu originea voastră şi să vă considerați cel puțin egali celorlalte popoare care au rădăcini în bătrâna Europă.

La Tulcea dacii sunt la ei acasă

O revistă dacologică pentru tineri – BRISTENA

prof. Iosif COLCER

Peisajul publicisticii dacologice din România s-a îmbogăţit, nu demult, cu încă o revistă, având ca tematică afirmarea identităţii românilor ca neam geto-dacic.

Este vorba de revista editată la Tulcea de către organizaţia de tineret a Filialei Getia Minor, aparţinând Fundaţiei pentru Cercetarea Istoriei Dacilor, „Dacia Revival International Society“ cu sediul la New-York – SUA.

Spicuim din conţinutul articolului de fond semnat de Liliana Hornea, unul din cei doi redactori-şefi ai revistei: „Una din multiplele propuneri şi «doleanţe» ale noastre a fost redactarea unei reviste cu caracter istoric, care să oglindească activitatea şi interesul pentru istoria noastră, a poporului dac.“

Aşadar, o revistă a tinerilor daci, scrisă de ei şi pentru ei, un motiv de bucurie sufletească pentru faptul că tinerii lupi ai dacilor se trezesc şi îşi afirmă cu tărie conştiinţa de neam.

Iată şi câteva din titlurile articolelor din cuprinsul revistei: „Profil de dac“ (Liliana Hornea), „Oraşe veşnice“ (Gruzea Loredana-Ioana), „Din culisele istoriei“ (Laura Bacaran), „Manifest“ (Oana Coandă). Sunt articole scrise cu vigoare tinerească şi cu aplomb, dovedind încă o dată interesul de care se bucură dacologia în rândul tinerei generaţii.

O foarte frumoasă proză ştiinţifico-fantastică publică tânăra Mioara Bălan, intitulată „Poveste“, cu trimiteri la Zamolxis şi la piramidele egiptene, la peştera magului Deceneu, preotul geto-dacilor şi la peregrinărilor prin centrele spirituale universale în căutarea adevărului absolut. Răzbate din rândurile povestirii un abur de legendă antică cu trimiteri directe la destinul dacilor: 1Neamul nostru a fost din toate timpurile încercat! Dar de fiecare dată a reuşit să se salveze“, spune la un moment dat eroina povestii, Euxinia.

Nu lipsesc din sumarul revistei temele recreative, zburdalnice, specifice vârstei, de genul: „Bancuri cu daci“ sau „Ştiaţi că...?“ (Tutcu Dorin-Nicolae).

Vrem să consemnam aici şi pe ceilalţi autori care semnează în primul număr al revistei „Bristena“: Poltorac Sabin-Florian, Paula Leonte, Adina Mutar, Maria Tecuci, adolescenţi visători cu gândul la reînvierea Daciei.

Un merit revine coordonatorilor acestui colectiv. Este vorba de prof. Gheorghe Bucur şi de preşedintele filialei Getia Minor, Nicolae Nicolae.

Revista este deschisă tuturor tinerilor daci din România şi de pe mapamond, care pot trimite materialele pe adresa de e-mail bristenatl@yahoo.com

Pot fi trimise studii proprii, aprecieri, creaţie literară ori doar întrebări pe adresa specialiştilor în istorie. Acestea vor fi publicate, cu condiţia ca tema propusă să aibă legătură cu trecutul nostru geto-dacic. Aşadar, pentru tânăra „Bristena“, o urare ca la Tulcea: „Vânt bun din pupa!“

Dacă doriţi un abonament la
DACIA MAGAZIN
Trimiteţi prin mandat poştal suma de 250 000 lei pe adresa: Daniela Gridan, 335700, Orăştie, Piaţa Victoriei 20. Veţi primi începând cu luna următoare douăsprezece numere ale publicaţiei noastre.
Vă rugăm să specificaţi pe mandat adresa poştală corectă la care doriţi să primiţi revista.

FUNDAȚIA DACIA REVIVAL INTERNATIONAL SOCIETY

Președinte: dr. Napoleon Săvescu
21-26 Broadway, New York, NY 11106, U.S.A.
Phone: (718) 932- 1700 or 031 810 6172; FAX: (718) 728- 7635;
E- mail: nsavescu@nyc.rr.com

Fundația pentru cercetarea istoriei DACIEI
Filiala București
Președinte: Ilie Enciu
str. Orzari, nr. 15
Tel: 0213206883
Fax: 0213215354
București, ROMÂNIA

Fundația pentru cercetarea istoriei DACIEI
Filiala Tulcea - Geția Minor
Președinte: Nicolae Nicolae
str. Florilor, nr. 35-37
Tel, 0240534213
Tulcea, ROMÂNIA

Fundația pentru cercetarea istoriei DACIEI
Filiala Transilvania-Banat
Președinte: Vladimir Brilinsky
str. Carpați, nr. 12, bl F, ap. 11
Tel: 0254223853
Fax: 0354104424
E-mail: malus_dacus@yahoo.com
Deva, ROMÂNIA

Dacă doriți să deveniți membru al Fundației DACIA REVIVAL, vă invităm să vă adresați uneia din filialele ce aparțin acestei fundații